

RAPORT
O STANIE GMINY ZABÓR
ZA ROK 2018

Zabór, 2019.05.20

Spis treści

1.	Wprowadzenie.....	3
2.	Informacje ogólne.....	4
2.1.	Charakterystyka Gminy.....	4
2.2.	Ludność.....	4
3.	Informacja o realizacji polityk, programów i strategii.....	5
3.1.	Strategia rozwoju Gminy Zabór.....	5
3.2.	Gminna Ewidencja Zabytków.....	6
3.3.	Plan gospodarki niskoemisyjnej.....	6
3.3.1.	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Gminie Zabór.....	8
3.3.2.	Modernizacja oświetlenia ulicznego.....	8
3.3.3.	Wymiana indywidualnych źródeł ciepła.....	9
3.4.	Program opieki nad bezdomnymi zwierzętami oraz zapobiegania bezdomności zwierząt.....	9
3.5.	Strategia rozwiązywania problemów społecznych.....	10
3.6.	Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Zabór na lat 2018-2022.....	10
3.7.	Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.....	10
3.8.	Program wspierania rodziny.....	10
3.9.	Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.....	11
3.10.	Program profilaktyki raka szyjki macicy.....	11
3.11.	Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Zabór.....	11
3.12.	Program współpracy Gminy Zabór z organizacjami pozarządowymi.....	12
4.	Realizacja uchwał rady gminy.....	13
5.	Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi.....	15
5.1.	Współpraca międzynarodowa.....	15
5.2.	Inne formy współdziałania.....	16
5.2.1.	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Między Odrą a Bobrem:.....	16
5.2.2.	Stowarzyszenie Odra dla Turystów.....	17
5.2.3.	Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego.....	17
5.2.4.	Zielonogórski Związek Powiatowo-Gminny.....	18
5.2.5.	Stowarzyszenie Gmin Rzeczypospolitej Polskiej „Euroregion Sprewa-Nysa – Bóbr”.....	19
6.	Finanse Gminy.....	19
6.1.	Budżet Gminy.....	19
6.2.	Dochody Gminy.....	20
6.3.	Wydatki Gminy.....	22
6.4.	Inwestycje.....	25
6.5.	Fundusz Sołecki.....	26

6.6.	Zadłużenie gminy	26
6.7.	Wieloletnia prognoza finansowa obejmująca zadłużenie gminy.....	27
7.	Ład przestrzenny	28
7.1.	Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy.....	28
7.2.	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	30
7.3.	Decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego.....	33
8.	Mienie komunalne	33
8.1.	Zasób Nieruchomości Gruntowych.....	33
8.2.	Formy władania gruntami.....	34
8.3.	Budynki i lokale	34
8.4.	Gospodarka mieszkaniowa i lokalowa	35
8.5.	Gospodarka wodno-ściekowa.....	36
8.5.1.	Woda.....	36
8.5.2.	Ścieki.....	37
8.6.	Gospodarka Odpadami	38
8.7.	Utrzymanie dróg.....	39
8.8.	Oświetlenie drogowe	41
9.	Pomoc społeczna	41
10.	Oświata	42
10.1.	Przedszkola.....	42
10.2.	Szkoły podstawowe	43
10.3.	Kadra pedagogiczna	43
10.4.	Stypendium Wójta	44
10.5.	Dowozy do szkół	44
11.	Kultura.....	44
11.1.	Gminna Biblioteka Publiczna w Zaborze	44
11.2.	Inni organizatorzy przedsięwzięć kulturalnych	46
12.	Sport, rekreacja i turystyka.....	46
13.	Ochrona zdrowia	48
14.	Bezpieczeństwo publiczne.....	49
15.	Aktywność obywatelska	50
16.	Zakończenie.....	52
	Spis tabel	53
	Spis rysunków	53

1. Wprowadzenie

Szanowni Państwo!!

Z wielką przyjemnością przedstawiam Państwu Raport o stanie Gminy Zabór za rok 2018. Dokument ten został przygotowany w celu uzyskania wglądu w sytuację gospodarczą i społeczną Gminy Zabór. Zgromadzone w nim dane o aspektach funkcjonowania gminy w roku 2018 są podstawą do obiektywnej, opartej na faktach oceny. Rozmawiamy przecież o naszych wspólnych pieniądzach i naszym wspólnym domu.

Dla opracowania raportu szczególnie cenna okazała się wiedza pracowników Urzędu Gminy Zabór, gminnych jednostek organizacyjnych oraz szereg dokumentów, będących w posiadaniu Urzędu.

Informacje zawarte w raporcie posłużą do zwiększenia wiedzy na temat funkcjonowania samorządu gminnego, a także staną się podstawą do prowadzenia dialogu na temat przyszłości gminy.

Zachęcam Państwa do zapoznania się z Raportem tak, aby sprawy, które są niezrozumiałe lub nie do końca jasne, były tematami do przewidzianej debaty. Chciałbym, aby osoby zainteresowane stanem naszej małej ojczyzny, były usatysfakcjonowane z posiadanej wiedzy pozyskanej z Raportu i uczestnictwa w debacie.

2. Informacje ogólne

2.1. Charakterystyka Gminy

Gmina Zabór położona jest w zachodniej Polsce, w województwie lubuskim. Zajmuje powierzchnię 9 338 hektarów. Pod względem geograficznym zlokalizowana jest we wschodniej części makroregionu Wzniesień Zielonogórskich, w obrębie mezoregionu określanego jako Wał Zielonogórski. Stanowi on wzniesienie glaciektoniczne (spiętrzone przez nasuwający się lodowiec), zbudowane z zaburzonych skał trzeciorzędowych. Obszar o zróżnicowanej morfologii terenu cechuje się znacznymi wysokościami bezwzględными i względnymi. W północnej i wschodniej części gminy płaska dolina rzeki Odry położona jest na wysokości od 52 do 60 m n.p.m. Jej brzeg stanowi erozyjna skarpa sięgająca 20 m. Z kolei rejon miejscowości Łaz, Przytok, Droszków, Milsko, Dąbrowa położone są na łagodnie pagórkowatym terenie wznoszącym się na wysokość od 85 do 151 m n.p.m..

Urozmaiczone ukształtowanie terenu nie tylko podnosi walory estetyczne krajobrazu i sprzyja rozwojowi turystyki, ale wpływa też na atrakcyjność tego regionu np. pod kątem uprawy winorośli. Szczególnym zainteresowaniem cieszą się wśród lokalnych winiarzy południowe stoki na granicy miejscowości Łaz i Zabór, gdzie funkcjonuje Lubuskie Centrum Winiarstwa z największą w kraju - 35 hektarową winnicą.

Od zachodu gmina graniczy z głównym ośrodkiem gospodarczym i administracyjnym w południowej części województwa lubuskiego jakim jest Zielona Góra. Północną i wschodnią granicę gminy wyznacza rzeka Odra. Na jej drugim brzegu leżą tereny gmin Trzebiechów (w kierunku północnym) i Bojadła (w kierunku wschodnim). Od południa Gmina Zabór graniczy z gminą Otyń należącą do powiatu nowosolskiego. Z kronikarskiego obowiązku należy wspomnieć też o granicy z gminą Sulechów, której długość nie przekracza jednak 500 m. Z Zaboru do centrum Zielonej Góry jest nieco ponad 15 km, ale Droszków czy Przytok praktycznie przylegają do granic miasta (wytyczonych po ich rozszerzeniu z początkiem 2015 roku).

Silne powiązania gminy z miastem znajdują swój wyraz w licznych funkcjach jakie miasto pełni w stosunku do mieszkańców Gminy Zabór. Dotyczą one administracji, gospodarki, sfery społecznej, kultury, sportu, rekreacji i innych. W wielu wypadkach mieszkańcy Gminy Zabór znajdują zatrudnienie w zlokalizowanych na terenie miasta zakładach, biurach i punktach usługowych, ale także korzystają z placówek służby zdrowia, oświaty, obiektów sportowych czy sklepów i galerii.

Zarówno bliska obecność Zielonej Góry, jak i położenie wzdłuż lewego brzegu rzeki Odry odgrywają szczególnie istotną rolę dla rozwoju gminy. Oddziaływanie tych dwóch elementów ma kluczowe znaczenie dla kształtowania uwarunkowań społeczno-gospodarczych, a w przypadku rzeki również warunków naturalnych.

2.2. Ludność

Na dzień 31 grudnia 2018r. liczba mieszkańców Gminy Zabór wynosiła 4099 osób, w tym 2094 kobiet i 2005 mężczyzn. Liczba mieszkańców z roku na rok rośnie i w porównaniu do roku 2017 zwiększyła się o 28 osób.

W 2018 roku w gminie przyrost naturalny był ujemny. Ogółem narodziło się 40 osób, w tym 22 dziewczynek i 18 chłopców. Zmarło 47 osób, w tym 30 kobiet i 17 mężczyzn.

Liczbę mieszkańców z podziałem na poszczególne miejscowości na koniec 2017 i 2018 określa tabela Nr 1.

Tabela 1. Liczba mieszkańców z podziałem na poszczególne miejscowości na koniec 2017 i 2018 roku

I.p.	Miejscowość	Rok 2017	Rok 2018
1	Czarna	148	153
2	Dąbrowa	125	124
3	Droszków	1122	1167
4	Łaz	303	305
5	Wieloblota	72	69
6	Miłsko	354	349
7	Tarnawa	135	132
8	Mielno	20	19
9	Przytok	740	755
10	Przytoczki	1	1
11	Rajewo	13	10
12	Zabór	1019	997
13	Proczki	19	18
	RAZEM	4071	4099

3. Informacja o realizacji polityk, programów i strategii

3.1. Strategia rozwoju Gminy Zabór

Strategia rozwoju Gminy Zabór na lata 2015-2023 została uchwalona uchwałą Rady Gminy Zabór nr XIII.84.2015 w dniu 16 grudnia 2015r. W Strategii.....określono m.in. 8 celów strategicznych. Dla każdego z celów strategicznych wyznaczono cele operacyjna, jakie stawia sobie Gmina Zabór w perspektywie roku 2023 oraz zidentyfikowano zadania, których realizacja pozwala na osiągnięcie założonych celów. Na potrzeby niniejszego raportu w opracowaniu wyszczególniono jedynie cele, które zostały osiągnięte w roku 2018. Wykaz zrealizowanych zadań zawiera tabela Nr 2.

Tabela 2. Wykaz zrealizowanych celów i zadań do końca roku 2018

L.p.	Określenie celu	Zrealizowane zadania
1	Cel 1.Wzmocnienie powiązań gospodarczych i społecznych z pobliskim ośrodkiem miejskim.	Opracowanie jednego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod nazwą „Na rozdrożu” obręb Droszków i Łaz. Ponadto w toku realizacji były 4 inne miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (szczegółowe informacje znajdują się w części „Ład przestrzenny”)
2	Cel 5. Poprawa dostępności do podstawowych usług publicznych poprzez rozbudowę i modernizację ogólnodostępnej infrastruktury.	Wykaz zadań zrealizowanych w ramach: remontu, budowy i przebudowy infrastruktury drogowej, gospodarki wodno-ściekowej, budowy, rozbudowy remontu i wyposażenia świetlic, placów zabaw, siłowni zewnętrznych określono w części „Gospodarka Komunalna”
3	Cel 6.Podniesienie poziomu życia mieszkańców poprzez wzrost ilości świadczonych usług publicznych i poprawę jakości tych usług.	Wykaz zadań w zakresie modernizacji obiektów sportowo-rekreacyjnych, określono w części „Gospodarka Komunalna”, termomodernizację obiektów komunalnych opisano w części „Plan gospodarki niskoemisyjnej” natomiast budowa parkingu przed Urzędem Gminy Zabór została zrealizowana w roku 2017
4	Cel 7. Wzmocnienie lokalnych więzi społecznych i poczucia przynależności do gminy.	Organizację imprez społeczno-kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych przez organizację pozarządowe, sołectwa i gminę określono w dziale 11. Kultura
5	Cel 8.Utrzymanie wysokiej czystości środowiska naturalnego gminy i ładu przestrzennego jej terenów, na poziomie budującym atrakcyjność osadniczą i turystyczną	W ramach posiadanych możliwości finansowych i kadrowych a także z wykorzystaniem usług zewnętrznych gmina realizuje na bieżąco zadania w zakresie utrzymania czystości i porządku terenów zieleni na terenie gminy.

3.2. Gminna Ewidencja Zabytków

Pomimo iż Gmina nie posiada Programu ochrony zabytków, zadania w zakresie ich ochrony realizuje poprzez Gminną Ewidencję Zabytków. Obowiązek prowadzenia ewidencji wynika z ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Gminna ewidencja zabytków na terenie Gminy Zabór została przyjęta Zarządzeniem NR 0050.75.2015 Wójta Gminy Zabór z dnia 29 grudnia 2015 r.

Ewidencja jest prowadzona w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy, w której ujęte są: zabytki nieruchome wpisane do rejestru, zabytki nieruchome znajdujące się w ewidencji zabytków, obszary ruralistyczne, stanowiska archeologiczne, aleje drzew.

Obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków są uwzględniane przy sporządzaniu zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, przy opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzji o warunkach zabudowy.

3.3. Plan gospodarki niskoemisyjnej

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Zabór na lata 2014-2020 został przyjęty do realizacji uchwałą Nr XX.137.2016 Rady Gminy Zabór z dnia 7 października 2016 r. Plan gospodarki niskoemisyjnej (PGN) to strategiczny dokument dla Gminy Zabór, mający wpływ na lokalną gospodarkę ekologiczną i energetyczną. Plan zawiera informacje o ilości wprowadzanych do powietrza pyłów i gazów cieplarnianych na terenie gminy, podając jednocześnie propozycje konkretnych i efektywnych działań ograniczających te ilości.

Opracowanie zawiera analizę zakresu możliwych do realizacji przedsięwzięć, których wcielenie w życie skutkować będzie zmianą struktury używanych nośników energetycznych oraz zmniejszeniem zużycia energii, czego konsekwencją ma być stopniowe obniżanie emisji dwutlenku węgla na terenie gminy Zabór. Cel ten wpisuje się w bieżącą politykę energetyczną i ekologiczną Gminy. W Planie gospodarki niskoemisyjnej przyjęto zadania do realizacji określone w tabeli Nr 3.

Tabela 3. Plan gospodarki niskoemisyjnej

Lp.	Działania szczegółowe	Szacunkowe efekty działania	
1	2	3	
Termomodernizacja obiektów publicznych i budynków gminnych			
1	Termomodernizacja komunalnego budynku mieszkaniowego – Przystok ul. Kisielewska 6 Celem realizacji projektu jest poprawa komfortu cieplnego użytkownika budynków, zmniejszenie kosztów zużycia energii w obiektach oraz zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Zakres zadania Zakres realizacji projektu obejmuje m.in. modernizację instalacji co oraz instalacji elektrycznej, ocieplenie ścian zewnętrznych, ocieplenie stropu pod poddaszem, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, montaż instalacji OZE.	Szacowany efekt energetyczny 22,23 [MWh/rok]	Szacowany efekt redukcji emisji CO ₂ 7,87 [MgCO ₂ /rok]
2	Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół w Zaborze Celem realizacji projektu jest poprawa komfortu cieplnego użytkownika budynków, zmniejszenie kosztów zużycia energii w obiektach oraz zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Zakres zadania Zakres realizacji projektu obejmuje m.in. budowę lokalnej kotłowni gazowej, modernizację instalacji co i cw, ocieplenie ścian zewnętrznych nieocieplonych, ocieplenie stropodachu, montaż instalacji OZE, odnowienie elewacji budynku, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, odnowienie elewacji budynku, montaż instalacji OZE.	Szacowany efekt energetyczny 236,01 [MWh/rok]	Szacowany efekt redukcji emisji CO ₂ 19,36 [MgCO ₂ /rok]
3	Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Zaborze Celem realizacji projektu jest poprawa komfortu cieplnego użytkownika budynku, zmniejszenie kosztów zużycia energii oraz zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery.	Szacowany efekt energetyczny 163,54 [MWh/rok]	Szacowany efekt redukcji emisji CO ₂ 7,05 [MgCO ₂ /rok]

Lp.	Działania szczegółowe	Szacunkowe efekty działania	
1	2	3	
	Zakres zadania Zakres realizacji projektu obejmuje m.in. ocieplenie ścian zewnętrznych, budowę lokalnej kotłowni gazowej, modernizację instalacji co i cw, ocieplenie stropu pod poddaszem nieogrzewanym, montaż instalacji OZE, odnowienie elewacji budynku.		
4	Termomodernizacja budynku komunalnego przy ul. Akacjowej 1 w Zaborze - bud. Przedszkola Celem realizacji projektu jest poprawa komfortu cieplnego użytkownika budynku, zmniejszenie kosztów zużycia energii oraz zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Zakres zadania Zakres realizacji projektu obejmuje m.in. ocieplenie ścian zewnętrznych, budowę lokalnej kotłowni gazowej, modernizację instalacji co i cw, ocieplenie stropodachu, montaż instalacji OZE, odnowienie elewacji budynku.	Szacowany efekt energetyczny 168,94 [MWh/rok]	Szacowany efekt redukcji emisji CO ₂ 0,00 [MgCO ₂ /rok]
5	Termomodernizacja budynku Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii w Przystoku Celem realizacji projektu jest poprawa komfortu cieplnego użytkownika budynku, zmniejszenie kosztów zużycia energii oraz zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Zakres zadania Zakres realizacji projektu obejmuje m.in. modernizację instalacji cw, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, montaż instalacji OZE, odnowienie elewacji budynku.	Szacowany efekt energetyczny 78,09 [MWh/rok]	Szacowany efekt redukcji emisji CO ₂ 27,63 [MgCO ₂ /rok]
6	Termomodernizacja budynku Centrum Kultury Wiejskiej w Droszkowie przy ul. Dębowej 6 Celem realizacji projektu jest poprawa komfortu cieplnego użytkownika budynku, zmniejszenie kosztów zużycia energii oraz zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Zakres zadania Zakres realizacji projektu obejmuje m.in. modernizację instalacji co i cw, wymianę stolarki drzwiowej, ocieplenie stropu pod poddaszem nieogrzewanym.	Szacowany efekt energetyczny 48,77 [MWh/rok]	Szacowany efekt redukcji emisji CO ₂ 20,79 [MgCO ₂ /rok]
Montaż instalacji OZE na budynkach publicznych			
5	Montaż paneli fotowoltaicznych na dachu istniejącej oczyszczalni ścieków w Zaborze Celem realizacji projektu jest zmniejszenie zużycia energii, w tym z wykorzystaniem OZE oraz zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Zakres zadania Montaż paneli fotowoltaicznych na dachu istniejącej oczyszczalni ścieków w Zaborze wraz z wymianą pokrycia dachowego z płyt azbestowych na blachodachówkę.	Szacowany efekt energetyczny 25,32 [MWh/rok]	Szacowany efekt redukcji emisji CO ₂ 24,86 [MgCO ₂ /rok]
Modernizacja oświetlenia ulicznego (oprawy typu LED lub inne)			

Lp.	Działania szczegółowe	Szacunkowe efekty działania	
1	2	3	
7	Budowa oświetlenia ulicznego z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii (lampy solarne) Celem realizacji projektu jest modernizacja systemów oświetlenia ulic pod kątem zmniejszenia zużycia energii elektrycznej, w tym z wykorzystaniem OZE oraz zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Zakres zadania Zakres realizacji projektu obejmuje instalację 50 szt. parkowych latarni solarnych na terenach zabudowy mieszkaniowej oddalonych od centrum miejscowości, dla których budowa zasilającej sieci elektroenergetycznej jest ekonomicznie nieuzasadniona	Szacowany efekt energetyczny 8,75 [MWh/rok]	Szacowany efekt redukcji emisji CO ₂ 8,60 [MgCO ₂ /rok]
8	Modernizacja oświetlenia ulicznego Zakres zadania Zakres realizacji projektu obejmuje wymianę opraw istniejących na oprawy typu LED - 400 opraw	Szacowany efekt energetyczny 70,4 [MWh/rok]	Szacowany efekt redukcji emisji CO ₂ 68,78 [MgCO ₂ /rok]
Wymiana źródeł światła w budynkach gminnych			
9	Wymiana źródeł światła w budynkach gminnych Zakres zadania Zakres realizacji projektu obejmuje wymianę około 400 szt. źródeł światła z tradycyjnych na energooszczędne	Szacowany efekt energetyczny 31,13 [MWh/rok]	Szacowany efekt redukcji emisji CO ₂ 30,57 [MgCO ₂ /rok]

Spośród ww. zadań w latach 2017-2018 zostały zrealizowane następujące przedsięwzięcia:

3.3.1. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Gminie Zabór

Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Gminie Zabór, mająca na celu poprawę efektywności energetycznej w sektorze budynków użyteczności publicznej na obszarze Gminy Zabór poprzez optymalizację gospodarki energetycznej w budynkach: Urzędu Gminy w Zaborze, Zespołu Szkół w Zaborze, Przedszkola w Zaborze, Centrum Kultury Wiejskiej w Droszkowie.

Projekt został zrealizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Lubuskie 2020, Działanie 3.2 Efektywność energetyczna - ZIT Zielona Góra.

W wyniku realizacji projektu zostały osiągnięte następujące wskaźniki:

Wskaźniki produktu:

- 1) Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE – 3 szt.
- 2) Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE – 3 szt.
- 3) Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków - 4 szt.
- 4) Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła – 4 szt.
- 5) Powierzchnia użytkowa budynków poddanych - 6 143,87 m²

Wskaźniki rezultatu

- 6) Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej – 1 880,60 [GJ/rok]
- 7) Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE – 0,11 [MWh/rok]
- 8) Roczny spadek emisji gazów cieplarnianych – 43,76 CO₂ (tony równoważnika)
- 9) Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych – 2 100,00 kWh/rok
- 10) Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów – 2 029,28 GJ/rok

Całkowita wartość projektu: 3 631 955,00 zł

Kwota dofinansowania: 2 875 578,37 zł

Dofinansowanie: 85%

3.3.2. Modernizacja oświetlenia ulicznego

Oprócz zadań zrealizowanych należy nadmienić, że obecnie przygotowana jest dokumentacja aplikacyjna w celu złożenia wniosku o dofinansowanie zadania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Lubuskie 2020, priorytet 3 - Gospodarka niskoemisyjna, działanie 3.3 - Ograniczenie niskiej emisji w miastach, poddziałanie 3.3.3 - Ograniczanie niskiej emisji w miastach – ZIT Zielona Góra na realizację zadania pn. „Kompleksowa modernizacja oświetlenia drogowego w gminie Zabór”.

3.3.3. Wymiana indywidualnych źródeł ciepła

Ponadto mieszkańcy Gminy Zabór mają możliwość składania wniosków w naborze ciągłym w ramach programu „Czyste powietrze” wdrażanego przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze. W ramach programu możliwe jest dofinansowanie przedsięwzięć mających na celu ograniczenie lub uniknięcie niskiej emisji związanej z podnoszeniem efektywności energetycznej oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w budynkach jednorodzinnych, w szczególności:

- 1) demontaż i wymiana źródeł ciepła na paliwo stałe starej generacji;
- 2) instalacja urządzeń i instalacji spełniających wymagania techniczne określone w załączniku nr 1 do Programu priorytetowego: kotły na paliwa stałe, węzły ciepłownicze, systemy ogrzewania elektrycznego, kotły olejowe, kotły gazowe kondensacyjne, pompy ciepła powietrze, pompy ciepła odbierające ciepło z gruntu lub wody, wraz z przyłączami;
- 3) zastosowanie odnawialnych źródeł energii: kolektory słoneczne, mikroinstalacje fotowoltaiczne spełniających wymagania techniczne określone w załączniku nr 1 do Programu priorytetowego, dofinansowanie wyłącznie w formie pożyczki;
- 4) wykonanie termomodernizacji budynków jednorodzinnych, w zakresie pozostałym niż określone od pkt a. do pkt c. (tj. m.in. docieplenie przegród zewnętrznych i wewnętrznych, wymiana i montaż stolarki zewnętrznej, montaż i modernizacja instalacji wewnętrznych ogrzewania i ciepłej wody użytkowej).

Dofinansowanie może być udzielane w formie dotacji i pożyczki w ramach w/w funduszu i uzależnione jest od średniego miesięcznego dochodu na osobę w gospodarstwie domowym wnioskodawcy.

3.4. Program opieki nad bezdomnymi zwierzętami oraz zapobiegania bezdomności zwierząt

Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Zabór uchwalany jest corocznie w terminie do 30 marca. Na rok 2018 został uchwalony w dniu 12 marca 2018 roku uchwałą nr XXX.224.2018.

Celem programu jest:

- 1) opieka nad zwierzętami bezdomnymi,
- 2) zapobieganie bezdomności psów i kotów,
- 3) ograniczenie niekontrolowanego rozrodu bezpańskich psów i kotów,
- 4) poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Na realizację Programu opieki nad bezdomnymi zwierzętami w 2018 roku wydano środki w łącznej wysokości 11 052,08 zł. Wykaz zadań realizowanych w ramach Programu w roku 2018 przedstawia tabela nr 4.

Tabela 4. Wykaz zadań realizowanych w ramach Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w 2018 roku

L.p.	Nazwa zadania	Koszt realizacji zadania w zł
1	Odlowienie 7 bezdomnych psów	0,00
2	Sterylizacja 4 suczek przyjętych do miejsca czasowego pobytu	810,00
3	Sterylizacja 4 wolno żyjących kotek	550,00
4	Adopcja 9 psów	3 600,00
5	Pomoc weterynaryjna zwierzętom	2 430,00
6	Pobył i leczenie zwierząt w schronisku w Zielonej Górze	2 155,26
7	Bieżący koszt utrzymania zwierząt w punkcie czasowego pobytu	506,82

3.5. Strategia rozwiązywania problemów społecznych

Strategia rozwiązywania problemów społecznych została uchwalona w dniu 29 grudnia 2017r. Uchwałą Nr XXIX.214.2017 Rady Gminy Zabór. Zasadniczym celem strategii jest doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk w strukturze społecznej, ekonomii, gospodarce czy polityce społecznej. Celem działań ma być zapobieganie marginalizacji i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz doprowadzenie do usamodzielnienia osób, rodzin, grup społecznych, społeczności lokalnych oraz wyposażenie w narzędzia umożliwiające samodzielne radzenie sobie z problemami i potrzebami. Ważne jest zapewnienie bezrobotnym pracy w różnych formach: roboty publiczne, prace interwencyjne, społeczno-użyteczne. Konieczne jest wyrównywanie szans różnych grup społecznych w tym osób niepełnosprawnych, kobiet, ludzi młodych i długotrwale bezrobotnych. Realizacja strategii jest uzależniona od stopnia zaangażowania w sprawy rozwiązywania problemów społecznych władz Gminy, społeczności lokalnej, instytucji gminnych i powiatowych oraz organizacji pozarządowych. Zadania zrealizowane w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w roku 2018 zostały opisane w Monitoringu Strategii.. przedłożonym radnym wspólnie z niniejszym Raportem.

3.6. Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Zabór na lat 2018-2022

Program przeciwdziałania narkomanii chwalony został uchwałą nr Rady Gminy Zabór XXIX.216.2017 z dnia 29 grudnia 2017r. Ma za zadanie minimalizowanie skutków społecznych i zdrowotnych związanych z używaniem narkotyków, przy pomocy działań profilaktycznych polegających na systematycznym dostarczaniu fachowej wiedzy wszystkim podmiotom zainteresowanym na temat zagrożeń związanych z narkomanią i uświadomienie na wczesne oznaki uzależnienia, a przede wszystkim informowanie o dostępnych formach pomocy oraz uświadamianie społeczeństwa za pomocą kampanii i przedsięwzięć edukacyjno-profilaktycznych. W ramach programu obejmuje się działaniami terapeutycznymi osoby uzależnione i zagrożone uzależnieniem. Realizacja działań terapeutycznych w 2018r. wobec osób zagrożonych uzależnieniami, była realizowana wspólnie z działaniami prowadzonymi w ramach Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W ramach działań profilaktycznych w Bibliotece w Zaborze zorganizowano dla rodziców spotkanie na temat wychowania, ukazujące jednocześnie alternatywne możliwości spędzania czasu wolnego z dziećmi.

3.7. Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

Program jest podejmowany corocznie, na rok 2018 został podjęty uchwałą nr XXVIII.208.2017 Rady Gminy Zabór z dnia 16 listopada 2017r. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018 rok. Celem programu jest zmniejszenie zjawiska alkoholizmu oraz zapobieganie spożywaniu alkoholu przez dzieci, młodzież, zwiększenie pomocy osobom uzależnionym, rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, narkotykowe oraz przemoc. W ramach Programu działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, której zadaniem jest zobowiązanie zgłoszonych osób do podjęcia leczenia odwykowego. W roku 2018 wystosowano zaproszenia do 25 osób zgłoszonych do komisji. Wobec 3 osób wystąpiono do Sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. Występowano również do Wojewódzkiego Ośrodka Terapii i Uzależnień w Zielonej Górze z wnioskiem o przeprowadzenie badań biegłych. Środki z Programu przeznaczano także na działalność 3 świetlic środowiskowych skierowanych do dzieci z zaburzeniami zachowania i dysfunkcyjnym środowiskiem rodzinnym. Ponadto w Szkole Podstawowej w Zaborze przeprowadzono kampanię pn: "Zachowaj trzeźwy umysł". Dzieciom zorganizowano spotkania z popularną autorką książek, która wskazała konstruktywną i pożyteczną możliwość spędzania czasu wolnego.

3.8. Program wspierania rodziny

Program wspierania rodziny został uchwalony 25 listopada 2016r. na lata 2017-2019. Program ma na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w procesie przywracania zdolności rodziny do prawidłowego funkcjonowania w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. W roku 2018 do sądu na bieżąco w razie potrzeby były składane wnioski o wgląd w sytuację rodzin. Zarówno do prokuratury jak i do sądu przekazywano na bieżąco opinie odnośnie sytuacji w rodzinach problemowych lub objętych nadzorem kuratora sądowego. W ramach programu opieką asystenta rodziny objęto rodziny dysfunkcyjne. Na koniec 2018r. opieką asystenta objętych było 9 rodzin. Z 8 rodzinami pracowano już ponad rok, z 1 rodziną niecałe

12 miesięcy. W trakcie roku z dwiema rodzinami zakończono pracę, a z jedną podjęto. W pieczy zastępczej przebywało 5 dzieci, natomiast w placówce opiekuńczo-wychowawczej przebywało 3 dzieci.

Koszt przebywania dzieci w pieczy zastępczej oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych w 2018r. wyniósł 97 458,94zł.

Koszt zatrudnienia 3 asystentów rodziny wyniósł 22 111,00 zł. Asystenci odbyli szkolenie pn. „Akademia zarządzania” realizowanego w ramach projektu: „Dla rodziny-doskonalenie zawodowe kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej” .

3.9. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ofiar Przemocy w rodzinie na lata 2018-2022 uchwalony uchwałą nr XXVIII.209.2017 Rady Gminy Zabór w dniu 16 listopada 2017r. Celem Programu jest przeciwdziałanie i zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie, zapewnienie ochrony jej ofiarom oraz skuteczne oddziaływanie na jej sprawców. W ramach Programu w roku 2018 podjęto następujące działania:

- 1) w Szkole Podstawowej w Zaborze przy współpracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zrealizowano program profilaktyczny „zachowaj trzeźwy umysł”;
- 2) gmina zapewniała pomoc psychologiczną w postaci dyżurów psychoterapeuty ze szczególnym uwzględnieniem osób z problemami związanymi z nadużywaniem alkoholu i przemocą;
- 3) stworzono możliwość uczestnictwa dzieciom z rodzin zagrożonych lub doświadczających przemocy w zajęciach świetlicowych w Zaborze, Przytoku i Droszkowie;
- 4) zespół interdyscyplinarny, którego zadaniem jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie odbywał spotkania, podczas których omawiał sytuacje występowania przemocy domowej w środowiskach objętych dozorem kuratora, w których potencjalnie może występować przemoc, podejmował decyzje i wypracowywał koncepcję przeciwdziałania przemocy i niwelowania jej skutków. W celu zwiększenia skuteczności pomocy i ochrony osób doznających przemocy domowej w roku 2018 do zespołu wpłynęła jedna Niebieska Karta, która przekazana została do utworzonej w tym celu grupy roboczej, zajmującej się sprawą w sposób indywidualny. Skład grupy był każdorazowo specjalnie dobrany, tak aby specjaliści będący najbliżej danej rodziny mogli podjąć współpracę i pracę z rodziną. Złożono 1 doniesienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa z art. 207 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. kodeks karny (Dz. U 2018r. poz.1600) w sprawie znęcania się fizycznego bądź psychicznego nad osobą najbliższą.

3.10. Program profilaktyki raka szyjki macicy

Program realizowany jest od 2009r. Jego celem jest wdrożenie zapobiegania zachorowalności na raka szyjki macicy wśród dziewcząt w danym roku kończących 13 lat . Realizacja Programu odbywa się poprzez profilaktyczne szczepienia przeciwko wirusowi HPV. W roku 2018 zaszczepiono 10 dziewcząt z terenu gminy.

Koszt realizacji tego zadania w roku 2018 wyniósł 2 880,00 zł.

3.11. Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Zabór

Wieloletni programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy na lata 2014-2018 uchwalono uchwałą Nr XXXI.214.2014 Rady Gminy Zabór w dniu 14 lutego 2014r. Program został opracowany zgodnie z ustawą z dnia 21 czerwca 2001r. o ochronie praw lokatorów mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego.

Program określa:

- 1) wielkość zasobu mieszkaniowego Gminy Zabór z podziałem na lokale mieszkalne i lokale socjalne oraz stan techniczny mieszkań i prognozę zasobu;
- 1) analizę potrzeb oraz plan remontów i modernizacji wynikający ze stanu technicznego budynków z podziałem na lata;
- 2) planowaną sprzedaż lokali w kolejnych latach;
- 3) zasady polityki czynszowej;
- 4) sposób i zasady zarządzania lokalami, budynkami wchodzącymi w skład mieszkaniowego zasobu gminy oraz przewidywane zmiany w zakresie zarządzania mieszkaniowym zasobem gminy w kolejnych latach;
- 5) źródła finansowania gospodarki mieszkaniowej w kolejnych latach;
- 6) wysokość wydatków w kolejnych latach na mieszkaniowy zasób gminy;

7) opis innych działań mających na celu poprawę wykorzystania i racjonalizację gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy.

W celu poprawienia efektywności gospodarowania zasobem ustalono następujące zasady polityki czynszowej :

- 2) podwyższanie czynszu corocznie, jeden raz w roku, z zachowaniem warunków określonych w art. 9 ustawy,
- 3) dążenie do ustalenia czynszów na poziomie co najmniej 2% wartości odtworzeniowej 1m² powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych.

3.12. Program współpracy Gminy Zabór z organizacjami pozarządowymi

Program współpracy z organizacjami pozarządowymi na rok 2018 uchwalono uchwałą Rady Gminy Zabór nr XVIII.27.2017 Rady Gminy Zabór w dniu 16 listopada 2017r. Celem głównym Programu było wypracowanie modelu współpracy pomiędzy samorządem, a organizacjami gwarantującego pełne i skuteczne zaspokojenie potrzeb mieszkańców Gminy Zabór. W roku 2018 zrealizowano wiele przedsięwzięć społeczno-kulturalnych i sportowych, w których uczestniczyli mieszkańcy gminy Zabór. Na realizację programu w roku 2018 wydatkowano środki w łącznej wysokości 69 957,00 zł. Ze środków zaplanowanych w Programie współpracy Gminy Zabór z organizacjami pozarządowymi w roku 2018 skorzystało 8 organizacji pozarządowych. Zakresy zadań oraz wydatkowane kwoty na ich realizację przedstawia tabela Nr 5.

Tabela 5. Zakresów zadań i wartości przeznaczonych na ich realizację przez stowarzyszenia

L.p.	Zakresy zadań priorytetowych	Rodzaj zadania	Wydatkowana Kwota
1	Wspieranie Kultury fizycznej i sportu	1.Prowadzenie rozgrywek piłkarskich	15 000,00
		2. Prowadzenie zajęć piłkarskich drużyny Juniorów	15 000,00
		3. Organizacja zawodów wędkarskich z okazji Dnia Dziecka w Zaborze	1 000,00
		4.Organizacja PÓLMARATONU	5 000,00
		5.Organizacja zajęć rekreacyjno-sportowych	2000,00
		6. Szkolenia w zakresie gry w golfa	1000,00
2	Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym	1.Organizacja czasu wolnego seniorom z Gminy Zabór	6450,00
		2. Organizacja czasu wolnego seniorom z miejscowości Droszków i Przytok	2000,00
		3. Organizacja warsztatów muzycznych w Milsku	1500,00
3	Edukacja, oświata i wychowanie	1.Organizacja zajęć rozwijających zainteresowania uczniów	2000,00
4	Ekologia ochrona dziedzictwa przyrodniczego	1.Organizacja akcji ekologicznych w miejscowości Czarna	500,00
5	Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych	1. Organizowanie czasu wolnego osobom niepełnosprawnym	1000,00
6	Wypoczynek dla dzieci i młodzieży	1. Organizacja zimowego wypoczynku dla dzieci z Gminy Zabór (ferie zimowe)	2000,00
		2.Organizacja letniego wypoczynku dla dzieci z Gminy Zabór (półkolonie)	2000,00
7	Kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;	1.Udział w festiwalach teatralnych	7763,30
		2. Wsparcie organizacji koncertu muzycznego	2600
		3. Wsparcie młodzieżowych przedsięwzięć teatralnych	3143,70
Razem			69 957,00

4. Realizacja uchwał rady gminy

W roku 2018 Rada Gminy Zabór podjęła 68 uchwał, z czego 30 stanowiły przepisy prawa miejscowego i podlegały publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego. Zestawienie szczegółowe realizacji uchwał Rady Gminy Zabór podjętych od 1 stycznia 2018r. do 31 grudnia 2018r. przedstawia tabela Nr 6.

Tabela 6. Szczegółowe zestawienie realizacji uchwał Rady Gminy w Zaborze podjętych od 1.01.2018r. do 31.12.2018r.

Lp.	Nr uchwały i data podjęcia	Uchwał w sprawie	Otrzymał do realizacji	Informacja o stanie realizacji
1.	XXX.221.2018 12.03.2018r.	Uchwalenia planu pracy Rady Gminy Zabór na rok 2018	Przewodniczący Rady Gminy	Zrealizowano
2.	XXX.222.2018 12.03.2019r.	Zmian w budżecie gminy na rok 2018	FN	Zrealizowano
3.	XXX.223.2018 12.03.2018r.	Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Zabór na lata 2018/2026	FN	W trakcie realizacji
4.	XXX.224.2018 12.03.2018r.	Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt	GKN	Zrealizowano
5.	XXX.225.2018 12.03.2018r.	Ustalenia wysokości stawek opłat za zajęcie pasa drogowego dróg gminnych na cele niezwiązane z budową, przebudową, remontem, utrzymaniem i ochrona dróg	GKN	Realizacja na bieżąco
6.	XXX.226.2018 12.03.2018r.	Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod nazwą „Na rozdrożu” obejmującego obszar położony w miejscowości Droszków i Łaz Gmina Zabór	GKN	Zrealizowano
7.	XXX.227.2018 12.03.2018r.	Przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zabór w obrębie Przytok	GKN	Realizacja na bieżąco
8.	XXX.228.2018 12.03.2018r.	Przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zabór w obrębach Przytok, Łaz, Zabór, Tarnawa, Miłsko	GKN	Realizacja na bieżąco
9.	XXX.229.2018 12.03.2018r.	Zaciągnięcia kredytu długoterminowego	FN	Zrealizowano
10.	XXXI.230.2018 29.03.2018r.	Ustalenia górnych stawek opłat za usługi w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych z terenu Gminy Zabór	GKN	Realizacja na bieżąco
11.	XXXI.231.2018 29.03.2018r.	Nadania nazwy ulicy na terenie miejscowości Zabór	GKN	Zrealizowano
12.	XXXI.232.2018 29.03.2018r.	Podziału Gminy Zabór na stałe okręgi wyborcze oraz ustalenie ich granic, numerów i liczby radnych wybieranych w każdym okręgu	SG	Zrealizowano
13.	XXXI.233.2018 29.03.2018r.	Podziału Gminy Zabór na stałe obwody głosowania, ustalenie ich numerów, granic oraz siedzib obwodowych komisji wyborczych	SG	Zrealizowano
14.	XXXI.234.2018 29.03.2018r.	Apel w sprawie połączenia Gminy Zabór w jeden okręg wyborczy z Gminą Bojadła i Trzebiechów	SG	Zrealizowano
15.	XXXII.235.2018 18.05.2018r.	Wyrażenia zgody na ustanowienie służebności przesyłu na nieruchomości stanowiącej własność Gminy Zabór	GKN	Zrealizowano
16.	XXXII.236.2018 18.05.2018r.	Zaopiniowania połączenia gminy w celu utworzenia okręgu wyborczego do Rady Powiatu Zielonogórskiego	SG	Zrealizowano
17.	XXXII.237.2018 18.05.2018r.	Zasad udzielania i rozmiaru obniżek tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin nauczycielom którym powierzono stanowiska kierownicze w szkołach oraz określenie tygodniowego obowiązkowego wymiaru zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych nauczycieli specjalistów	SG	Realizacja na bieżąco
18.	XXXII.238.2018 18.05.2018r.	Określenia regulaminu konkursu ofert na prowadzenie niepublicznych przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego oraz kryteria wyboru ofert	SG	Zrealizowano
19.	XXXII.239.2018 18.05.2018r.	Czasu bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki oraz opłat za świadczenia w publicznych przedszkolach prowadzonych przez Gminę Zabór	SG	Realizacja na bieżąco
20.	XXXII.240.2018 18.05.2018r.	Przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zabór w obrębie Przytok	GKN	Realizacja na bieżąco

21.	XXXII.241.2018 18.05.2018r.	Przyjęcia projektu regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Zabór w celu przekazania do zaopiniowania organowi regulacyjnemu	GKN	Realizacja na bieżąco
22.	XXXIII.242.2018 25.06.2018r.	Nadania nazwy ulicy na terenie miejscowości Łaz	GKN	Zrealizowano
23.	XXXIII.243.2018 25.06.2018r.	Wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy z dotychczasowym dzierżawcą, której przedmiotem jest ta sama nieruchomość na okres 5 lat	GKN	Zrealizowano
24.	XXXIII.244.2018 25.06.2018r.	Ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Zabór	SG	Realizacja na bieżąco
25.	XXXIII.245.2018 25.06.2018r.	Ustalenia zasad usytuowania na terenie Gminy Zabór miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych	SG	Realizacja na bieżąco
26.	XXXIII.246.2018 25.06.2018r.	Ustalenia regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym uczniom zamieszkałym na terenie Gminy Zabór	OPS	Realizacja na bieżąco
27.	XXXIII.247.2018 25.06.2018r.	Zmian w budżecie gminy na rok 2018	FN	Zrealizowano
28.	XXXIII.248.2018 25.06.2018r.	Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Zabór na lata 2018/2026	FN	Realizacja na bieżąco
29.	XXXIII.249.2018 25.06.2018r.	Zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu za 2017 rok	FN	Zrealizowano
30.	XXXIII.250.2018 25.06.2018r.	Udzielenia absolutorium Wójtowi Gminy za rok 2017	FN	Zrealizowano
31.	XXXIII.251.2018 25.06.2018r.	Ustalenia wynagrodzenia Wójtowi Gminy Zabór	FN	Zrealizowano
32.	XXXIII.252.2018 25.06.2018r.	Przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zabór w obrębach Przytok, Łaz, Zabór, Tarnawa, Miłsko	GKN	Realizacja na bieżąco
33.	XXXIII.253.2018 25.06.2018r.	Odwołania Skarbnik Gminy Zabór	FN	Zrealizowano
34.	XXXIII.254.2018 25.06.2018r.	Powołania Skarbnika Gminy Zabór	FN	Zrealizowano
35.	XXXIV.255.2018 28.09.2018r.	Zmian w budżecie Gminy Zabór na rok 2018	FN	Zrealizowano
36.	XXXIV.256.2018 28.09.2018r.	Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Zabór na lata 2018/2026	FN	Realizacja na bieżąco
37.	XXXIV.257.2018 28.09.2018r.	Udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Zielonogórskiemu	FN	Zrealizowano
38.	XXXIV.258.2018 28.09.2018r.	Przyjęcia projektu regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Zabór	GKN	Realizacja na bieżąco
39.	XXXIV.259.2018 28.09.2018r.	Apel w sprawie przebudowy – naprawy dróg powiatowych na terenie Gminy Zabór	Powiat	Nie zrealizowano
40.	XXXV.260.2018 07.11.2018r.	Zmiany uchwały Nr IV/27/2003 Rady Gminy Zabór z dnia 10.03.2003r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminy Zabór		Zrealizowano
41.	XXXV.261.2018 07.11.2018r.	Uchwalenia programu współpracy Gminy Zabór z organizacjami pozarządowymi na rok 2019	SG	Oczekujący na realizację
42.	XXXV.262.2018 07.11.2018r.	Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów alkoholowych	OPS	Oczekujący na realizację
43.	XXXV.263.2018 07.11.2018r.	Zmian w budżecie gminy na rok 2018	FN	zrealizowano
44.	XXXV.264.2018 07.11.2018r.	Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Zabór na lata 2018/2026	FN	Realizacja na bieżąco
45.	XXXV.265.2018 07.11.2018r.	Określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości na 2019 rok	FN	Oczekujący na realizację
46.	XXXV.266.2018 07.11.2018r.	Określenia wysokości stawek podatku od środków transportowych na 2019 rok	FN	Oczekujący na realizację
47.	XXXV.267.2018 07.11.2018r.	Ulgi w podatku rolnym na 2018 rok	FN	Zrealizowano
48.	XXXV.268.2018 07.11.2018r.	Wybór metody ustalenia opłaty i stawki za gospodarowanie odpadami komunalnymi odbieranymi z nieruchomości na terenie Gminy Zabór	GKN	W trakcie realizacji

49.	XXXV.269.2018 07.11.2018r.	Ustalenia wzorów deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi przez właścicieli nieruchomości oraz warunków i trybu składania deklaracji za pomocą środków komunikacji elektronicznej	GKN	Realizacja na bieżąco
50.	XXXV.270.2018 07.11.2018r.	Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków	GKN	Realizacja na bieżąco
51.	XXXV.271.2018 07.11.2018r.	Obniżenia średniej ceny skupu żyta za 1dt przyjmowanej jako podstawy obliczenia podatku rolnego na obszarze gminy na 2019 rok	FN	Oczekujący na realizację
52.	I.1.2018 21.11.2018r.	Stwierdzenia wyboru Przewodniczącego Rady Gminy	Rada Gminy	Zrealizowano
53.	I.2.2018 21.11.2018r.	Stwierdzenia wyboru Wiceprzewodniczącego Rady Gminy	Rada Gminy	Zrealizowano
54.	II.3.2018 30.11.2018r.	Wyboru stałych komisji Rady Gminy Zabór	Rada Gminy	Zrealizowano
55.	III.4.2018 14.12.2018r.	Przyjęcia programu osłonowego w zakresie dożywiania na lata 2019/2023	OPS	Oczekujący na realizację
56.	III.5.2018 14.12.2018r.	Podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania zasiłku celowego – pomocy w zakresie dożywiania dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019/2023	OPS	Oczekujący na realizację
57.	III.6.2018 14.12.2018r.	Określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019/2023	OPS	Oczekujący na realizację
58.	III.7.2018 14.12.2018r.	Ustalenia wysokości i zasad wypłacania diet dla przewodniczącego rady, radnych, przewodniczących komisji rady oraz sołtysów w Ginie Zabór	Rada gminy	Realizacja na bieżąco
59.	III.8.2018 14.12.2018r.	Ustalenia wynagrodzenia Wójta Gminy Zabór	FN	Realizacja na bieżąco
60.	III.9.2018 14.12.2018r.	Wyboru stałych komisji Rady Gminy Zabór	Rada Gminy	zrealizowano
61.	IV.10.2018 28.12.2018r.	Zmian w budżecie gminy na 2018 rok	FN	Zrealizowano
62.	IV.11.018 28.12.2018r.	Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Zabór na lata 2018/2026	FN	Realizacja na bieżąco
63.	IV.12.2018 28.12.2018r.	Uchwały budżetowej Gminy Zabór na rok 2019	FN	Oczekujący na realizację
64.	IV.13.2018 28.12.2018r.	Uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2019/2029	FN	Oczekujący na realizację
65.	IV.14.2018 28.12.2018r.	Ustalenia wykazu wydatków niewygasających z upływem roku budżetowego 2018 oraz planu finansowego tych wydatków	FN	Realizacja na bieżąco
66.	IV.15.2018 28.12.2018r.	Nadania nazwy ulicy na terenie miejscowości Droszków	GKN	Zrealizowano
67.	IV.16.2018 28.12.2018r.	Rozszerzenia ulicy Czereśniowej w miejscowości Droszków	GKN	Zrealizowano
68.	IV.17.2018 28.12.2018r.	Zmiany uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zabór w obrębach Przytok, Łaz, Czarna, Tarnawa, Miłsko	GKN	Realizacja na bieżąco

5. Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi

5.1. Współpraca międzynarodowa

Od roku 2017 Gmina Zabór prowadzi współpracę z niemieckim partnerem gminą Neutrebbin. Współpraca rozpoczęła się w sierpniu 2017 roku od wizyty wójta niemieckiej gminy. W roku 2018 odbywały się kolejne spotkania, których celem było nawiązanie współpracy i podpisanie umowy partnerskiej. W efekcie prowadzonych rozmów i spotkań określono zakres

współpracy i omówiono projekty, które dotyczą: wymiany uczniów szkolnych, spotkań seniorów, rywalizacji drużyn sportowych oraz wymiany doświadczeń w zakresie doskonalenia zawodowego strażaków.

12 maja 2018 roku odbył się I etap projektu „Zabór i Neutrebbin – partnerstwo poprzez sport!” połączony z Festynem Rodzinnym. W trakcie Festynu mieszkańcy z obu gmin mieli okazję do wzajemnego zbliżenia i poznania się. W programie nie zabrakło konkursów, gier oraz pokazów. Obie strony miały okazję doskonaląc umiejętności językowe i lepiej się poznać. Goście zwiedzili również naszą gminę m.in. pole golfowe, zamek w Zaborze, Lubuskie Centrum Winiarstwa wraz z przyległymi winnicami.

W dniach 23-24 czerwca 2018 roku delegacja 40 osób, w tym przedstawiciele Ochotniczej Straży Pożarnej w Zaborze, piłkarze Liwna Zabór, zespół śpiewaczy „Milszczanki” oraz przedstawiciele Urzędu Gminy gościli u naszych partnerów z Neutrebbin, gdzie odbywał się 95 Jubileusz Stowarzyszenia Sportowego „Hertha 23”. Podczas wizyty przedstawiciele Gminy uczestniczyli w otwarciu boiska do minigolfa, zwiedzili miejscową pracownię ceramiki oraz brali udział w konkursach oraz wspólnej zabawie na Placu Pokoju.

2 lipca 2018 roku na zaproszenie wójta partnerskiej gminy, przedstawiciele Gminy Zabór uczestniczyli w konkursie państwowym pod hasłem „ Nasza wioska ma przyszłość”, który odbywał się w gminie Neutrebbin. W trakcie wizyty zaprezentowane zostały tradycje tej gminy, nastąpiło także nadanie Złotego Numeru dla Domu za wzorowe utrzymanie posesji.

W dniu 1 września 2018 roku odbył się II etap finalizujący projekt „Partnerstwo poprzez sport”. W trakcie projektu odbyły się mecze piłki nożnej drużyn polskich i niemieckich. Na zakończenie realizacji projektu nastąpiło podpisanie partnerskiej umowy pomiędzy Gminą Zabór a Gminą Neutrebbin. Zgodnie z jej treścią współpraca ma być pogłębiana przede wszystkim poprzez poznanie historii obu partnerskich gmin, perspektywy ich rozwoju oraz obecnego życia gospodarczego, politycznego i kulturalnego.

5.2. Inne formy współdziałania

Gmina Zabór jest członkiem organizacji i stowarzyszeń skupiających samorządy o lokalnym oraz regionalnym zasięgu:’

5.2.1. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Między Odrą a Bobrem:

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Między Odrą a Bobrem jest formalnym związkiem posiadającym status stowarzyszenia (LGD). Stowarzyszenie zostało zarejestrowane w Krajowym rejestrze Sądowym 3 lutego 2008r. LGD prowadzi swoją działalność na terenie ośmiu gmin: Bojadła, Czerwieńsk, Kolsko, Nowogród Bobrzański, Sulechów, Świdnica, Trzebiechów, Zabór. Pierwotnie utworzyło ją 11 gmin, lecz z końcem roku 2014 przestała istnieć gmina wiejska Zielona Góra (połączyła się z miastem Zielona Góra), a dwie gminy powiatu krośnieńskiego (Bobrowice i Dąbie) przenieśli swoją działalność do LGD Zielone Światło.

Działanie LGD ma na celu:

- 1) działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich;
- 2) aktywizację mieszkańców obszarów wiejskich;
- 3) realizację lokalnej strategii rozwoju opracowaną przez lokalną grupę działania (LGD);
- 4) promocję środowiska naturalnego, krajobrazów i zasobów historyczno- kulturalnych, rozwój turystyki i sportu oraz jej szerokiej popularyzacji.

Od początku swej działalności LGD Między Odrą a Bobrem zakładała prowadzenie prac wynikających z dokumentu strategicznego, których realizacja w znaczący sposób przyczynia się do poprawy jakości życia mieszkańców obszarów wiejskich. Opracowanie Lokalnej Strategii Rozwoju w 2008 roku i zatwierdzenie jej przez samorząd województwa lubuskiego, umożliwiło Stowarzyszeniu skorzystanie ze środków finansowych dostępnych w ramach podejścia Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Podstawę prawną do tego była umowa o warunkach i sposobie realizacji LSR.

W roku 2018 Gmina Zabór będąc członkiem Lokalnej Grupy Działania Między Odrą a Bobrem i realizując założenia Lokalnej Strategii Rozwoju otrzymała pomoc finansową w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” z wyłączeniem projektów grantowych oraz operacji w zakresie podejmowania działalności gospodarczej objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 na operację pn.: „Modernizacja kompleksu rekreacyjno-sportowego w m. Zabór oraz budowa siłowni zewnętrznych w m. Droszków i Przytok, gm. Zabór”. Poziom dofinansowania wynosi 63,63% do kosztów kwalifikowalnych. W ramach ww. umowy dotychczas wykonane zostały dwie siłownie zewnętrzne w Droszkowie i w Przytoku.

5.2.2. Stowarzyszenie Odra dla Turystów

Uchwałą Rady Gminy Zabór z dnia 24 czerwca 2015r. Gmina Zabór przystąpiła do stowarzyszenia pod nazwą „Stowarzyszenie Odra dla turystów”. Stowarzyszenie posiada osobowość prawną i jest dobrowolną organizacją Gmin propagującą rozwój turystyki Doliny Odry.

Celem stowarzyszenia jest:

- 1) wspieranie i upowszechnianie idei samorządu terytorialnego w zakresie tworzenia warunków do rozwoju turystyki w tym turystyki wodnej na rzece Odrze w szczególności poprzez rozwój infrastruktury turystycznej, promocję i rozwój ruchu turystycznego,
- 2) aktywizację gospodarczą dorzecza doliny Odry, działania na rzecz zrównoważonego rozwoju dorzecza Odry oraz poprawę warunków żeglugowych na rzece,
- 3) kreowanie, upowszechnianie oraz promowanie wizerunku regionu ze szczególnym uwzględnieniem obszaru Doliny Odry i zabytków regionu oraz obszaru członków Stowarzyszenia jako miejsc atrakcyjnych pod względem turystycznym i kulturalnym,
- 4) podnoszenie wartości lokalnych produktów turystycznych oraz kulturowych znajdujących się na obszarze terytorialnym gmin - członków Stowarzyszenia, ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania potencjału Doliny Odry oraz obszarów należących do sieci Natura 2000,
- 5) aktywizację żeglugi śródlądowej na rzece Odrze oraz promocję rejsów po rzece Odrze w obszarze transgranicznym Doliny Odry,
- 6) integrację środowisk samorządu terytorialnego, gospodarczego i zawodowego oraz osób, instytucji i organizacji zainteresowanych rozwojem turystycznym i kulturalnym regionu,
- 7) zwiększenie liczby turystów przybywających do regionu w tym korzystających z obszaru Doliny Odry,- zwiększenie wpływów z turystyki w tym pochodzących z turystyki wodnej,
- 8) poprawę infrastruktury turystycznej i kulturalnej,
- 9) działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego Doliny Odry,
- 10) inicjowanie współpracy między podmiotami branży turystycznej a jednostkami badawczo-rozwojowymi oraz upowszechnianie oraz transfer wiedzy i technologii,
- 11) podejmowanie innych inicjatyw i realizację przedsięwzięć na rzecz rozwoju i promocji gmin - członków Stowarzyszenia,
- 12) obrony wspólnych interesów oraz współdziałanie na rzecz harmonijnego rozwoju społeczno-gospodarczego i kulturalnego obszaru Doliny Odry.

5.2.3. Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego

Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego powstało w listopadzie 2014 roku w wyniku zmiany nazwy oraz charakteru „Zrzeszenia Prezydentów, Burmistrzów i Wójtów Województwa Lubuskiego”. Pierwsze spotkanie założycielskie odbyło się w dniach 8 – 9 kwietnia 1999 roku w Przełazach (gmina Lubrza), w którym uczestniczyło aż 59 wóldarzy nowopowstałego wówczas regionu.

Obecnie Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego, jako stowarzyszenie, jest jedyną w Polsce organizacją skupiającą wszystkie 82 jednostki samorządu gminnego jednego regionu. Ponadto, Zrzeszenie jest sygnatariuszem Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych (któremu przewodniczyło w latach 2013-2014), dzięki czemu głos wypracowany na forum regionalnym dostrzegany jest przez Sejm i Senat RP oraz przez Radę Ministrów.

Celem Zrzeszenia jest:

- 1) tworzenie warunków formułowania i wyrażania interesów gmin oraz ich ochrona;
- 2) działanie na rzecz integracji europejskiej oraz zabieganie o środki pomocowe z Unii Europejskiej; podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
- 3) upowszechnianie i rozwijanie kultury lokalnej i regionalnej;
- 4) wspieranie i rozwijanie idei samorządowej wśród mieszkańców województwa lubuskiego;
- 5) wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych i regionalnych;
- 6) podniesienie jakości usług świadczonych przez gminy województwa lubuskiego i ich jednostki organizacyjne,
- 7) wspomaganie rozwoju gospodarczego i społecznego województwa lubuskiego.

W roku 2018 w ramach działalności Zrzeszenia Gmin Województwa Lubuskiego pracownicy Urzędu Gminy Zabór brali udział w merytorycznych szkoleniach organizowanych przez to Stowarzyszenie m.in. z zakresu ochrony danych osobowych, działania urzędu stanu cywilnego, konwentach wójtów, sekretarzy i skarbników. Ponadto Związek prezentował na Ogólnopolskich Porozumieniach Organizacji Samorządowych wypracowane stanowiska gmin członkowskich m.in. w zakresie: uwarunkowań finansowych realizowanych zadań w obszarze oświaty, metodologii obliczania stawek za zadania zleconych z zakresu spraw obywatelskich, możliwości pozyskiwania środków na odnawialne źródła energii, termomodernizację, gospodarkę ściekową oraz rewitalizację w ramach RPO - Lubuskie 2020 oraz prowadził kampanie informacyjne na temat możliwości pozyskiwania środków na odnawialne źródła energii.

5.2.4. Zielonogórski Związek Powiatowo-Gminny

W dniu 22 lutego 2016r. Gmina Zabór Uchwałą Nr XV.96.2016 Rady Gminy Zabór postanowiła o utworzeniu przez Powiat Zielonogórski wraz z gminami: Babimost, Bojadła, Czerwieńsk, Kargowa, Nowogród Bobrzański, Sulechów, Świdnica i Trzebiechów - Zielonogórskiego Związku Powiatowo-Gminnego. Związek został utworzony jako alternatywa dla pojedynczych organizatorów – gmin i powiatu w celu wspólnej organizacji publicznego transportu zbiorowego na sieci komunikacyjnej w powiatowo-gminnych przewozach pasażerskich na obszarze gmin i powiatu tworzących związek powiatowo-gminny.

Zgodnie ze statutem do zadań Zielonogórskiego Związku Powiatowo – Gminnego należy:

- 1) planowanie rozwoju transportu,
- 2) organizowanie publicznego transportu zbiorowego,
- 3) zarządzanie publicznym transportem zbiorowym.

W grudniu 2017r. Zielonogórski Związek Powiatowo – Gminny przeprowadził negocjacje z przewoźnikami transportu drogowego i zawarł umowę, przedmiotem której było wykonywanie zadania „Świadczenie usług przewozu regularnego osób w ramach lokalnego transportu zbiorowego w okresie od 02.01.2018r. do 31.12.2018r. dla Gminy Zabór”. Umowa została zawarta z przewoźnikiem PKS Zielona Góra Spółka o.o. Komunikacja w ramach ogólnodostępnego transportu publicznego realizowana na liniach komunikacyjnych:

- 1) 171337 - Zielona Góra – Zielona Góra przez Łaz, Czarna, Zabór, Przytok
- 2) 171140 - Zielona Góra – Miłsko przez Przytok
- 3) 171770 - Zabór - Zabór

W ramach zawartej umowy Gmina Zabór realizuje obowiązek zapewnienia dowozu uczniów do szkół na podstawie art. 32 ust.5 oraz art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016r. Prawo oświatowe oraz zaspakają zbiorowe potrzeby wspólnoty w zakresie lokalnego transportu zbiorowego.

W grudniu 2018 roku została również zawarta umowa bezpośrednia na podstawie ustawy o publicznym transporcie zbiorowym na „Świadczenie usług przewozu regularnego osób, w ramach lokalnego transportu zbiorowego w okresie od 02.01.2019 r. do 31.12.2019 r. na terenie Gminy Zabór.”

Komunikacja realizowana jest na podstawie zezwoleń na regularnych przewóz osób w krajowym transporcie drogowym. Organem wydającym zezwolenia na terenie Gminy Zabór jest Wójt Gminy Zabór oraz Prezydent Zielonej Góry.

Całość komunikacji transportu publicznego na terenie Gminy Zabór realizuje przewoźnik PKS Zielona Góra Spółka z o.o.

5.2.5. Stowarzyszenie Gmin Rzeczypospolitej Polskiej „Euroregion Sprewa-Nysa – Bóbr”

Stowarzyszenie powołano do życia w dniu 21 września 1993 r. w obecności licznych przedstawicieli gmin, Wojewody Zielonogórskiego, Ministra Pełnomocnika Ambasady Polskiej w Berlinie, Przewodniczącego Związku Miast Polskich oraz przedstawicieli Związku Powiatów i Miast Niemieckich. Euroregion jest platformą dobrowolnej współpracy polskich gmin z powiatami i miastami Republiki Federalnej Niemiec. Współpraca realizowana jest na podstawie równości prawa obu stron z uwzględnieniem Układu Ramowego o Ponadgranicznej Współpracy pomiędzy gminami a stowarzyszeniami terytorialnymi.

Celem Stowarzyszenia jest wszechstronna działalność na rzecz pomyślności regionu, jako sanacji ekologicznej, rozkwitu gospodarczego oraz stałej poprawy warunków życia jego mieszkańców.

Powinnością Stowarzyszenia jest :

- 1) współdziałanie z niemieckimi podmiotami działalności komunalnej i wspólnotami komunalnymi w ramach Euroregionu Sprewa-Nysa Bóbr na zasadach poszanowania i ochrony walorów środowiska naturalnego i kulturowego,
- 2) harmonizowanie działalności komunalnej w zakresie programowania rozwoju terenów objętych działalnością Euroregionu,
- 3) konsekwentne dążenie do usuwania przeszkód związanych z istnieniem granic państwowych,
- 4) działanie na rzecz przyspieszonego rozwoju i wzajemnego dostosowania systemów infrastruktury technicznej i społeczno-usługowej o zasięgu oddziaływania ponadgranicznego,
- 5) dążenie do zwiększenia potencjału gospodarczego regionu przy zachowaniu zasad i rygorów ekologicznych,
- 6) tworzenie korzystnych warunków dla ponadgranicznej współpracy różnych podmiotów w dziedzinach kultury, nauki, oświaty, turystyki i rekreacji, zdrowia, opieki społecznej oraz innych przyjętych przez członków Stowarzyszenia,
- 7) tworzenie warunków i sprzyjanie rozwojowi bezpośrednich kontaktów osobistych pomiędzy mieszkańcami sąsiadujących ze sobą krajów,
- 8) stale informowanie opinii publicznej po obydwu stronach granic państwowych o celach, zadaniach programach i konkretnych przedsięwzięciach w zakresie współpracy ponadgranicznej.

Gmina Zabór jest członkiem Stowarzyszenia Euroregion Sprewa-Nysa Bóbr od roku 1998. Rada Gminy Zabór uchwałą Nr XXI/145/1998 w dniu 7 marca 1998 podjęła decyzję o przystąpieniu Gminy Zabór do Stowarzyszenia.

W ramach uczestnictwa w Stowarzyszeniu w roku 2018 Gmina Zabór była realizatorem pierwszego projektu pn: „Zabór i Neutrebbin – partnerstwo poprzez sport!”, którego efektem było podpisanie umowy o współpracy z gminą niemiecką.

6. Finanse Gminy

6.1. Budżet Gminy

Na rok 2018 Budżet Gminy Zabór przyjęty został uchwałą nr XXIX.212.2017 Rady Gminy Zabór w dniu 29 grudnia 2017 roku na ogólną kwotę po stronie dochodów 20.130.962,00 zł w tym:

- 1) dochody bieżące - 16.065.948,00 zł,
  - 2) dochody majątkowe - 4.065.014,00 zł,
- a po stronie wydatków na kwotę 20.678.238,00 zł w tym :
- 1) wydatki bieżące - 13.768.493,00 zł,
  - 2) wydatki majątkowe - 6.909.745,00 zł

Różnicę między dochodami a wydatkami stanowił planowany deficyt budżetu w kwocie 547.276,00 zł, pokryty przychodami z zaciągniętego kredytu.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018r. budżet gminy był zmieniany 5 uchwałami Rady Gminy Zabór oraz 31 razy Zarządzeniami Wójta Gminy Zabór.

Po dokonanych korektach w trakcie roku 2018 budżet gminy uległ zmianie i na dzień 31.12.2018r. po stronie dochodów plan wyniósł 22.089.324,24 zł w tym:

- 1) dochody bieżące - 17.043.897,45 zł,
- 2) dochody majątkowe - 5.045.426,79 zł,

po stronie wydatków plan ogółem wyniósł 22.636.600,24 zł w tym :

- 1) wydatki bieżące - 14.756.129,01 zł,
- 2) wydatki majątkowe - 7.880.471,23 zł.

Ponadto w budżecie gminy wystąpiły rozchody wynikające ze spłaty kredytów i pożyczek w łącznej kwocie 452.724,00 zł w tym z tytułu:

- 1) spłat kredytów - 302.500,00 zł,
- 2) spłat pożyczek - 150.224,00 zł.

6.2. Dochody Gminy

Na dzień 31.12.2018 wykonano dochody budżetowe w wysokości 21.390.539,47 zł tj. 96,84 % założonego planu. Biorąc pod uwagę, że z końcem roku 2018 liczba mieszkańców zamieszkujących na terenie Gminy Zabór wynosiła 4 099 osób, to wykonane dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca stanowiły kwotę 5.218,48 zł.

Poszczególne dochody Gminy Zabór przedstawia tabela nr 7.

Tabela 7. Dochody Gminy na rok 2018

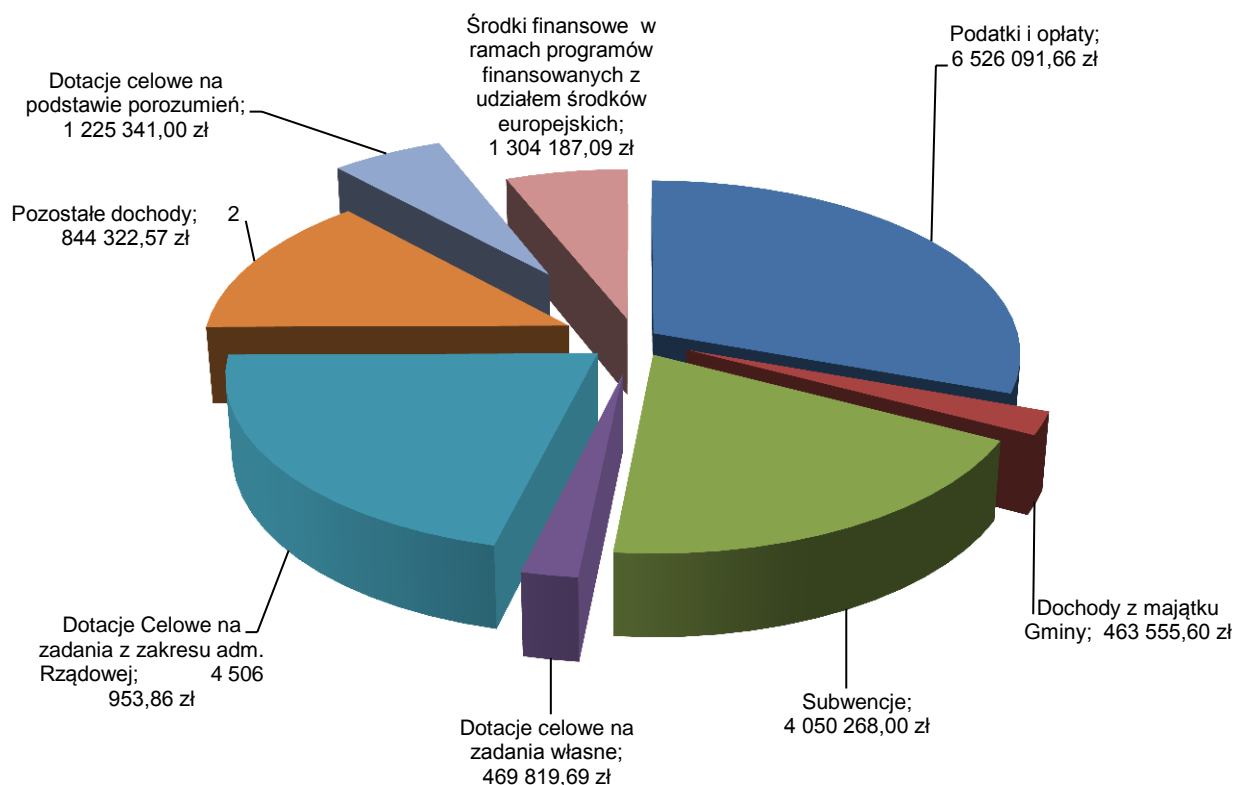
Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	%
I	Razem podatki i opłaty w tym:	6 119 450,72	6 526 091,66	106
1.	Podatek od nieruchomości	1 485 868,72	1 593 598,34	
2.	Podatek rolny	187 694,00	189 294,32	
3.	Podatek leśny	160 794,00	161 130,49	
4.	Podatek od środków transportowych	66 607,00	66 608,00	
5.	Podatek od czynności cywilnoprawnych	220 000,00	279 597,16	
6.	Podatek od działalności gospodarczej opłacany w formie karty podatkowej	1 450,00	1 504,80	
7.	Wpływy z opłaty skarbowej	11 000,00	13 765,40	
8.	Podatek od spadków i darowizn	11 000,00	16 394,00	
9.	Udziały gmin w podatku dochodowym od osób fizycznych	3 191 035,00	3 393 821,00	
10.	Udziały gmin w podatku dochodowym od osób prawnych	9 600,00	12 684,34	
11.	wpływy z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu	48 600,00	51 639,86	
12.	Wpływy z tytułu opłat adiacenckich i planistycznych	94 662,00	101 342,51	
13.	Wpływy z opłat za odpady	631 140,00	644 711,44	
II	Dochody z majątku gminy w tym:	405 986,00	463 555,60	114
1.	Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	266 000,00	328 539,74	

2.	Dzierżawy	123 600,00	118 688,19	
3.	Użytkowanie wieczyste gruntów	16 319,00	16 193,00	
4.	Odsetki od nieterminowych wpływów	67,00	134,67	
III	Subwencje w tym:	4 050 268,00	4 050 268,00	100
1.	Subwencja oświatowa	2 383 599,00	2 383 599,00	
2.	Subwencja wyrównawcza	1 666 669,00	1 666 669,00	
IV	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących	486 583,10	469 819,69	97
V	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej zleconych gminie	4 570 364,04	4 506 953,86	99
VI	Pozostałe dochody własne	2 863 921,47	2 844 322,57	99
VII	Środki finansowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz z udziałem środków z budżetu państwa, otrzymane na zadania bieżące i inwestycyjne	2 297 408,91	1 304 187,09	57
VIII	Dotacje celowe otrzymane na zadania bieżące i inwestycyjne realizowane na podstawie porozumień między jst.	1 295 342,00	1 225 341,00	95
	Razem dochody (od I do VIII)	22 089 324,24	21 390 539,47	97

Strukturę wykonania poszczególnych dochodów gminy na dzień 31.12.2018r. przedstawia rysunek Nr 1

Rysunek 1. Strukturę wykonania poszczególnych dochodów gminy na dzień 31.12.2018r.

Największe wpływy do budżetu gmina osiągnęła z tytułu podatków i opłat lokalnych, stanowią one bowiem zasadniczą część dochodów. Budżet zasilany był również subwencjami, dotacjami celowymi otrzymanymi z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej zleconych gminie oraz dotacjami celowymi na realizację własnych zadań bieżących. Następną formą zasilenia budżetu były środki finansowe pozyskane w ramach programów z UE oraz środki z budżetu państwa, otrzymane zarówno na zadania bieżące i inwestycyjne.

6.3. Wydatki Gminy

Plan wydatków budżetowych na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosił 22.636.600,24 zł, został wykonany na kwotę 20.485.207,34 zł co stanowi 90,50 % w stosunku do planu. Plan wydatków budżetu składa się z wydatków bieżących i majątkowych. Na wydatki bieżące składają się wydatki na funkcjonowanie jednostek budżetowych gminy. Wydatkami bieżącymi są również dotacje na zadania bieżące, wydatki związane z pomocą socjalną, obsługą zadłużenia gminy (odsetki od kredytów i pożyczek) natomiast na wydatki majątkowe składają się wszelkie środki finansowe poniesione na inwestycje gminne.

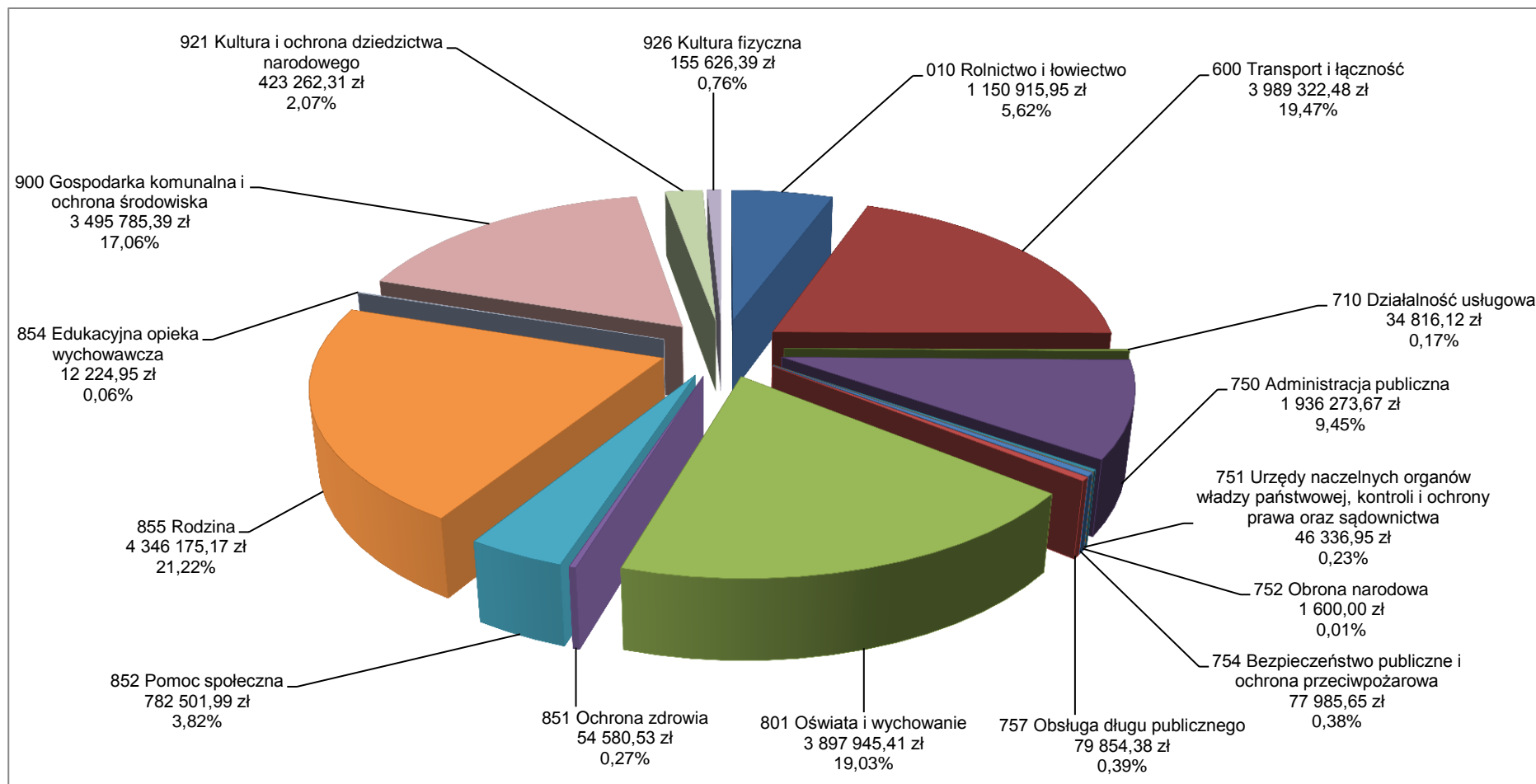
W powyższej kwocie wydatki bieżące wykonano w wysokości 14.400.748,46 zł i ich realizacja przebiegała zgodnie z założeniami planu, natomiast wydatki majątkowe zostały wykonane na kwotę 6.084.458,88 zł tj. 77,21 % w stosunku do założonego planu wydatków majątkowych na rok 2018. Wykonane wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 4.997,61 zł. Wykonanie planu wydatków na dzień 31 grudnia 2018r. przedstawia tabela Nr 8, a strukturę wykonania poszczególnych wydatków bieżących gminy za rok 2018 przedstawia rysunek Nr 2.

Tabela 8. Wykonanie planu wydatków na dzień 31.12.2018r. w ujęciu działowym

Dział	Opis działu	Plan	Wydatki wykonane
010	Rolnictwo i łowiectwo	1 166 818,97	1 150 915,95
600	Transport i łączność	4 135 404,00	3 989 322,48
710	Działalność usługowa	41 000,00	34 816,12
750	Administracja publiczna	1 970 827,00	1 936 273,67
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	49 093,00	46 336,95
752	Obrona narodowa	1 600,00	1 600,00
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	89 334,00	77 985,65
757	Obsługa długu publicznego	93 527,00	79 854,38
758	Różne rozliczenia	46 810,00	0
801	Oświata i wychowanie	3 929 617,29	3 897 945,41
851	Ochrona zdrowia	59 800,00	54 580,53
852	Pomoc społeczna	822 732,78	782 501,99
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	25 925,00	12 224,95
855	Rodzina	4 418 335,00	4 346 175,17
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 572 142,69	3 495 785,39
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 775 815,51	423 262,31
926	Kultura fizyczna	437 818,00	155 626,39
	Razem:	22 636 600,24	20 485 207,34

Rysunek 2. Struktura wykonania poszczególnych wydatków bieżących gminy za rok 2018

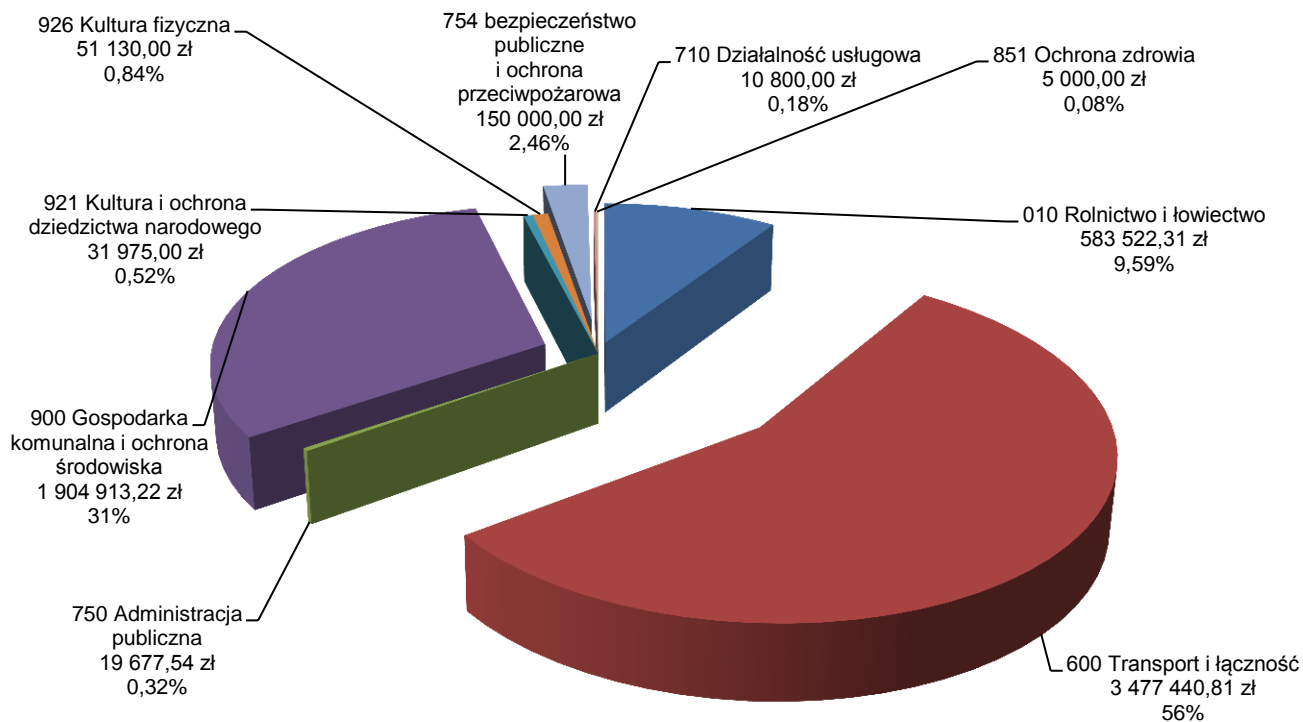

Strukturę wykonania poszczególnych wydatków majątkowych gminy za rok 2018 przedstawia rysunek nr 3.

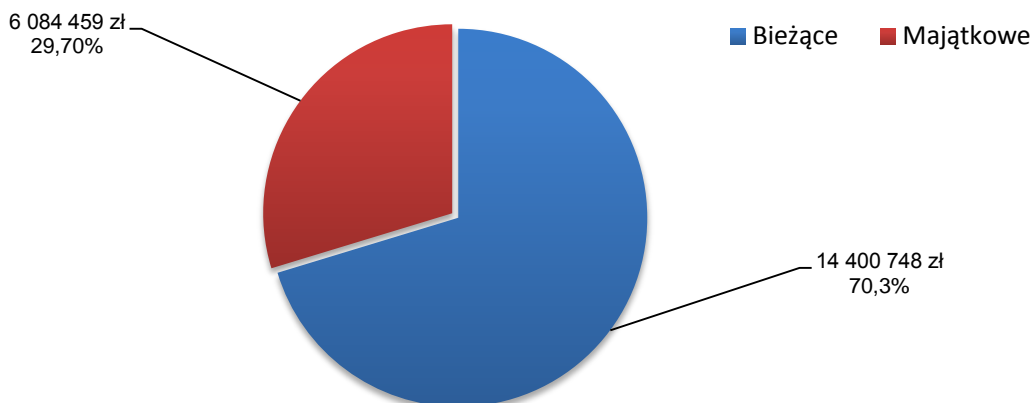
Rysunek 3. Struktura wykonania poszczególnych wydatków majątkowych gminy za rok 2018

Najwyższe wykonanie wydatków majątkowych stanowi transport i łączność i wynosi 56 % wykonania wszystkich wydatków inwestycyjnych. Również inwestycje ponoszone na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska stanowią znaczący wskaźnik wykonania i wynoszą 31 % w stosunku do wydatków majątkowych. Pozostałe kwoty poniesione na inwestycje plasują się w przedziale od 0,18 % do 9,59 %.

Strukturę wykonania wydatków bieżących i majątkowych gminy za rok 2018 przedstawia rysunek nr 4.

Rysunek 4. Struktura wykonania wydatków bieżących i majątkowych gminy za rok 2018

6.4. Inwestycje

Zadania inwestycyjne w budżecie gminy w roku 2018 stanowiły 29,70 % wykonanych wydatków ogółem i opiewały na kwotę **6 084 458,88 zł**. W stosunku do roku 2017 wykonane inwestycje wzrosły o 12,36 punktów procentowych. Wykaz zadań inwestycyjnych zrealizowanych w roku 2018 przedstawia tabela nr 9.

Tabela 9. Wykaz zadań inwestycyjnych zrealizowanych w roku 2018

L.P.	NAZWA INWESTYCJI	KWOTA
1	przebudowa stacji uzdatniania wody w Łazie	538 914,61
2	wykonanie projektu wraz z przyłączem wodociągowym w Przytoku działka 24	20 800,00
3	wykonanie dokumentacji projektowej odcinka sieci wodociągowej w Droszkowie ul. Porzeczkowa cz. II	4 500,00
4	mapa do celów projektowych na rozbudowę sieci wodociągowej w Przytoku ul. Źródłana, Myśliwska	2 100,00
5	zakup agregatu prądotwórczego na hydrofornię w Miłsku	17 207,70
6	przebudowa drogi gminnej Przytok-Rajewo	2 831 036,32
7	przebudowa dróg w Przytoku ul. Parkowa, Sadowa, Ogrodowa	335 804,10
8	budowa drogi wewnętrznej w Łazie wraz z budową przepustu	208 847,95
9	przebudowa drogi w Droszkowie ul. Drobiarska	46 055,76
10	wykonanie kanalizacji deszczowej w Miłsku - odwodnienie drogi	17 000,00
11	wykonanie chodnika w Droszkowie ul. Konwaliowa	8 000,00
12	remont ul. Sosnowej w Droszkowie	24 996,68
13	zakup programu do obsługi cmentarzy	10 800,00
14	dofinansowanie zakupu nowego ambulansu specjalistycznego wraz z wyposażeniem na potrzeby SP ZOZ Sulechów	5 000,00
15	zakup systemu do głosowania elektronicznego , transmisji video na sesje rady gminy	19 677,54
16	mapy do celów projektowych : Zabór ul. Witosza Akacyjowa (Schetynówka), ul.Krótką, Łaz dz 229, pomiar sytuacyjno wysokościowy Droszków ul. Wiśniowa ,	5 700,00
17	mapa do celów projektowych na budowę chodnika i oświetlenia w Droszkowie ul. Zielonogórska	6 000,00
18	mapy do celów projektowych , dokumentacja techniczna na budowę oświetlenia drogowego w Droszkowie ul. Dębowa	8 757,00
19	oświetlenie drogowe Przytok ul. Parkowa, Makowa, Widokowa, Na Wzgórzu, Kamienna	229 468,59
20	zakup pompy - dmuchawy na oczyszczalnię ścieków w Zaborze	11 562,00
21	siłownie zewnętrzne w Droszkowie i Przytoku , mapy do celów projektowych,	44 980,00
22	wykonanie dokumentacji projektowej na budowę i zagospodarowanie kompleksu rekreacyjno - sportowego w Zaborze	6 150,00
23	zakup materiałów na budowę wiaty w Miłsku	2 070,00
24	dokumentacja techniczna, aktualizacja kosztorysów na budowę świetlicy wiejskiej w Droszkowie	29 905,00
25	zakup inwestycyjny - minikoparka, glebogryzarka, kosiarka, pilarka, przyczepka samochodowa, agregat prądotwórczy, odkurzacz piorący, kosa spalinowa - projekt lepsze jutro -	39 360,00
26	montaż zbiornika bezodpływowego przy budynku centrum kultury w Droszkowie	25 000,00 zł
27	termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w gminie - dalsza część II etapu roku 2018	1 565 940,47 zł
28	opracowanie projektu miejscowego planu przestrzennego - Miłsko, Tarnawa Przytok, Łaz	18 825,16 zł
	RAZEM	6 084 58,88

6.5. Fundusz Sołecki

W roku 2018 w ramach Funduszu Sołeckiego, wyodrębnionego w budżecie Gminy Zabór zrealizowano wydatki w rozbiu na poszczególne sołectwa, zgodnie z tabelą nr 10.

Tabela 10. Fundusz sołecki na rok 2018

Lp.	Nazwa jednostki pomocniczej	Plan	Wykonanie
1.	Sołectwo Czarna	12.199,26	12.197,67
2.	Sołectwo Dąbrowa	11.430,25	11.338,76
3.	Sołectwo Droszków	34.954,90	34.954,22
4.	Sołectwo Łaz	20.378,70	20.378,70
5.	Sołectwo Miłsko	19.260,15	19.053,60
6.	Sołectwo Przytok	33.207,16	33.207,16
7.	Sołectwo Tarnawa	12.408,99	12.259,26
8.	Sołectwo Zabór	34.954,90	34.540,87
Fundusz sołecki ogółem:		178.794,31	177.930,24

Fundusz Sołecki został wydatkowany między innymi na:

- 1) dofinansowanie zajęć prowadzonych w ramach półkolonii i ferii zimowych dla dzieci z terenu Gminy Zabór,
- 2) organizację zajęć na potrzeby aktywizacji młodzieży,
- 3) koszenie traw i utrzymanie zieleni,
- 4) zakupy środków czystości do sal wiejskich,
- 5) zakupy niezbędne do organizacji imprez, festynów, zabaw,
- 6) wyposażenie do świetlic wiejskich,
- 7) zakup siłowni zewnętrznych,
- 8) remont w świetlicy w Zaborze,
- 9) wykonanie nawierzchni brukowej pod wiatą w miejscowości Czarna.

Ponadto w ramach Funduszu Sołeckiego sołectwa dokonywały bieżących wydatków, związanych bezpośrednio z utrzymaniem świetlic wiejskich takich jak: opłaty za wodę, gaz i energię elektryczną, wywóz nieczystości płynnych, regeneracja gaśnic, opłaty radiowo telewizyjne, usługi telekomunikacyjne oraz opłaty za odpady komunalne.

Poniesione Środki w ramach Funduszu Sołeckiego w 2018r. wyniosły 177.930,24 zł przy założonym planie 178.794,31 zł, co stanowi 99,52 % wykonania planu funduszu. W 2017r. analogicznie poniesione wydatki w ramach omawianego funduszu wyniosły 145.942,27 zł przy planie 146.549,63 zł co stanowiło 99,58 % wykonania planowanych środków w ramach funduszu. Znaczny wzrost w 2018r. planowanych środków, przeznaczonych na Fundusz Sołecki w stosunku do roku 2017 spowodowany był wzrostem wykonanych dochodów bieżących, na podstawie których obliczana jest kwota bazowa, stanowiąca podstawę wyliczeń środków jaką gmina planuje przeznaczyć na ten fundusz.

6.6. Zadłużenie gminy

Stan zadłużenia Gminy Zabór na dzień 31.12.2018r. wynikający z zaciągniętych kredytów i pożyczek wyniósł 2.868.324,00 zł co stanowiło 13,41 % wykonanych dochodów. Porównywalnie na koniec 2017r. stan zadłużenia gminy z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek wynosił 2.321.048,00 zł co stanowiło 12,52 % wykonanych dochodów.

Zauważyć należy, że obecna sytuacja finansowa Gminy Zabór jest stabilna, a niewielki wzrost zadłużenia spowodowany był zaciągnięciem nowego kredytu, pozwalającego na realizację założonych planów inwestycyjnych.

6.7. Wieloletnia prognoza finansowa obejmująca zadłużenie gminy

Wskaźniki spłat zobowiązań finansowych zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową na lata 2018-2026 obrazuje tabela nr 11.

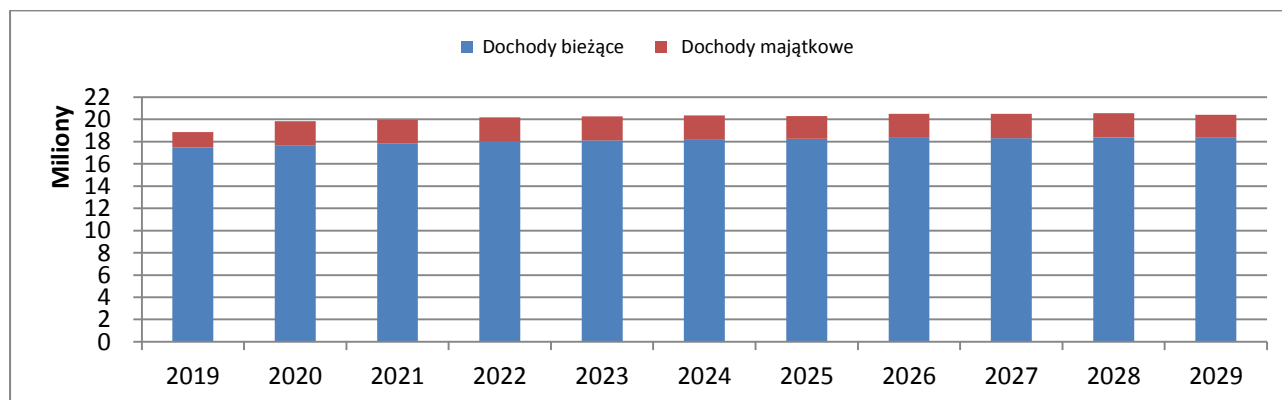
Tabela 11. Wskaźniki spłat zobowiązań finansowych

Lata objęte WPF	Wskaźnik spłat zadłużenia (R+O)/(D)	Maksymalny dopuszczalny poziom spłat zobowiązań, obliczony indywidualnie dla Gminy Zabór (średnia z art. 243 ufp)	Stopień spełnienia relacji
	R- planowana na rok budżetowy łączna kwota z tytułu spłaty rat kredytów i pożyczek O- planowane na rok budżetowy odsetki od kredytów i pożyczek D-dochody ogółem budżetu w danym roku budżetowym		
1	2	3	(3-2)
2018	2,47 %	12,90 %	10,43 %
2019	3,34 %	12,52 %	9,18 %
2020	3,11 %	11,93 %	8,82 %
2021	2,83 %	12,61 %	9,78 %
2022	2,30 %	13,00 %	10,70 %
2023	1,48 %	12,31 %	10,83 %
2024	1,36 %	11,06 %	9,70 %
2025	1,30 %	9,43 %	8,13 %
2026	0,94 %	7,90 %	6,96 %

W roku budżetowym 2018 jak i w przyszłych latach wskaźniki spłat zobowiązań Gminy Zabór wraz z odsetkami, kształtują się maksymalnie do 3,34 % w stosunku do planowanych dochodów, przy dopuszczalnym maksymalnym wskaźniku 13,00 %. Zgodnie z założeniami Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata dalsze tj. 2019 – 2029 zadłużenie gminy z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek w stosunku do roku 2018 wzrośnie i z końcem 2019r. wyniesie 3.778.100,00 zł, co stanowić będzie 3,34 % spłat w stosunku do dochodów ogółem i 20 % ogólnego zadłużenia gminy w stosunku do planowanych dochodów budżetowych.

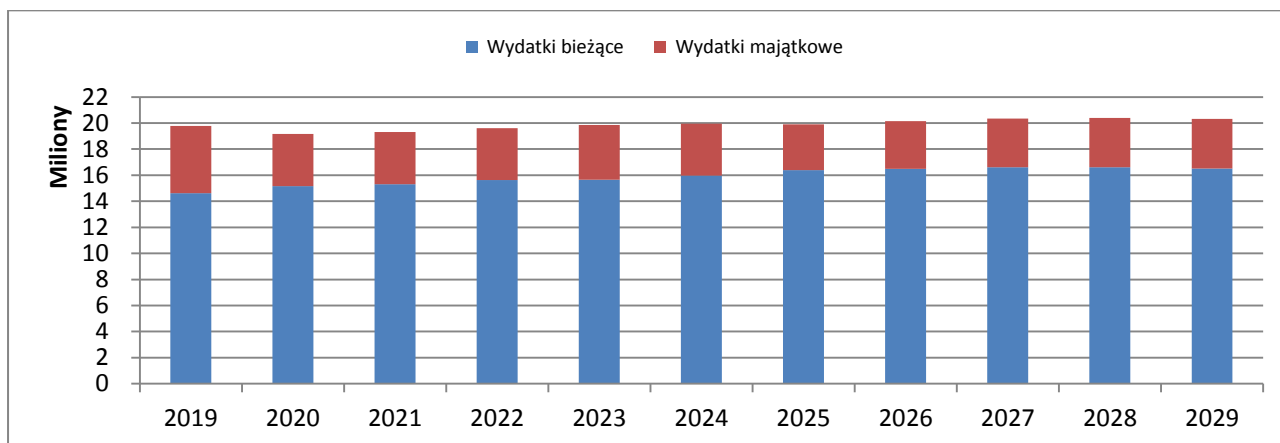
Poziom dochodów i wydatków na podstawie planów długoterminowych w latach 2019-2029 będzie systematycznie wzrastał co obrazują rysunki Nr 4 i 5.

Rysunek 5. Dochody

Rysunek 6. Wydatki

7. Ład przestrzenny

7.1. Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy

Podstawowy zarys i kierunki zagospodarowania gminy wyznacza studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Jest to dokument planistyczny o charakterze ogólnym, obejmujący obszar całej gminy. Istotą studium jest określenie polityki przestrzennej gminy i lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, w oparciu o diagnozę uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego.

Ostatnia ocena aktualności Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy Zabór została sporządzona w 2017 roku w ramach opracowania pn. „Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy Zabór i ocena postępów w opracowywaniu planów miejscowych w latach 2010 – 2016”, przyjętego uchwałą Nr XXVII.192.2017 Rady Gminy Zabór w dniu 13 września 2017 r.

Opracowanie obejmowało swoim zakresem min. analizę:

- 1) ustaleń "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zabór", uchwalonego Uchwałą Nr VII/49/03 z dnia 9 lipca 2003 r. oraz zgodności z obowiązującymi przepisami, a w szczególności z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przepisami szczególnymi i odrębnymi;
- 2) aktualności ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z obowiązującymi przepisami, a w szczególności z art. 15 i art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przepisami szczególnymi i odrębnymi;
- 3) zgodności ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z obowiązującym "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zabór";
- 4) lokalizacji inwestycji na podstawie decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego;
- 5) wniosków w sprawie zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zabór” oraz zmiany miejscowych planów złożonych w latach 2010 – 2015 (według granic planów oraz według obrębów geodezyjnych).

Przeprowadzona analiza wykazała, że obowiązujące „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zabór” było w części nieaktualne i nie spełniało wymogów określonych w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a także wymogów zawartych w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Niezgodność wynikała między innymi z licznych zmian w przepisach, które miały miejsce w 2015 roku. Pomimo częściowej nieaktualności „Studium...” spełniało jednak swoją podstawową funkcję, tj. określało kierunki polityki przestrzennej gminy w sposób umożliwiający sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W celu doprowadzenia „Studium ...” do stanu zgodnego z prawem a także w celu uaktualnienia i wprowadzenia nowych funkcji, Rada Gminy Zabór uchwałą Nr XXI.183.2017 w dniu 9 czerwca 2017 r. przystąpiła do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zabór, dla obszaru gminy w granicach administracyjnych.

Trwające ponad półtorej roku prace nad dokumentem zakończono na początku roku 2019. Zmiana „Studium ...” została zatwierdzona uchwałą NR VI.34.2019 Rady Gminy Zabór w dniu 28 marca 2019 r. w sprawie uchwalenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zabór” dla obszaru gminy w granicach administracyjnych.

Przedmiotem zmiany Studium było:

- 1) naniesienie udokumentowanego i zatwierdzonego złoża kopaliny na części działki nr 261 obręb „Tarnawa”. Przedmiotowy teren przeznaczony jest pod funkcję związaną z wydobywaniem surowców naturalnych i oznacza symbolem V.E5.PG18.19,
- 2) wprowadzenie aktualnego przebiegu drogi wojewódzkiej nr 282 na obszarze gminy Zabór. Równocześnie uchyla się przebieg drogi, uwidoczony w obowiązującym „Studium...”, który nie jest przewidziany do realizacji zgodnie z dokumentami, otrzymanymi od Marszałka Województwa Lubuskiego,
- 3) zmiana kierunku zagospodarowania przestrzennego działek nr 642/2, 642/3 obręb Zabór. Teren przeznaczony jest pod funkcję związaną z wytwórczością, przemysłem, składem, transportem, hodowlą, ogrodnictwem oraz usługami publicznymi i komercyjnymi i oznacza symbolem V.E6.20.PU16.17,
- 4) zmiana kierunku zagospodarowania przestrzennego działek nr 551/1, 551/4, 551/8, 551/9, 551/10, 551/11, 551/12, 551/13, 551/14, 551/15, 551/16, 551/17, 551/18 obręb Zabór. Teren przeznaczony jest pod funkcję związaną z mieszkalnictwem /wielorodzinnym, jednorodzinnym, zagrodowym i oznacza symbolem V.E6.M16.17,
- 5) zmiana kierunku zagospodarowania przestrzennego działek nr 218/5, 218/4, 218/6, 218/7, 218/8, 218/9 obręb Łaz. Teren przeznaczony jest pod funkcję związaną z mieszkalnictwem /wielorodzinnym, jednorodzinnym, zagrodowym i oznacza symbolem V.E5.M16.17,
- 6) zmiana kierunku zagospodarowania przestrzennego działek nr 609/4, 609/5, 609/1 obręb Zabór. Teren przeznaczony jest pod funkcję związaną z usługami /publicznymi i komercyjnymi i oznacza symbolem V.E4.5.U16.17,
- 7) zmiana kierunku zagospodarowania przestrzennego działek nr 354/2, 354/3, 354/4, 354/5, 354/1 obręb Droszków. Teren przeznaczony jest pod funkcję związaną z wytwórczością, przemysłem, składem, transportem, hodowlą, ogrodnictwem oraz usługami /publicznymi i komercyjnymi i oznacza symbolem V.E2.6.20.PU16.17,
- 8) zmiana kierunku zagospodarowania przestrzennego dla działki nr 250 obręb Przytok. Teren przeznaczony jest pod funkcję związaną z mieszkalnictwem /wielorodzinnym, jednorodzinnym, zagrodowym i oznacza się symbolem V.E5.M16.17.20,
- 9) uzupełnienie ujednoczonego rysunku „Studium...” o treść załącznika graficznego zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zabór” uchwalonej Uchwałą nr XXXI.218.2014 Rady Gminy Zabór z dnia 14 lutego 2014 r.,
- 10) wprowadzenie prawidłowej granicy administracyjnej gminy Zabór i równoczesne uchylenie przebiegu granicy administracyjnej gminy Zabór, który uwidoczony jest w obowiązującym „Studium...”.
- 11) w wyniku wprowadzenia prawidłowej granicy administracyjnej gminy na jej obszarze znalazły się tereny, które we wcześniejszym dokumencie nie były objęte ustaleniami „Studium...”. Dla tych terenów ustalono następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego:
  - a) działka nr 352 obręb Droszków. Teren przeznaczony jest pod funkcję związaną z mieszkalnictwem /wielorodzinnym, jednorodzinnym, zagrodowym i oznacza symbolem V.E6.M16.17.20,
  - b) działki nr 202/3 i 203/1 obręb Przytok. Teren przeznaczony jest pod funkcję związaną z ekologią /lasem i oznacza symbolem V.E2,
  - c) działki nr 104/2, 105/2 obręb Przytok. Teren przeznaczony jest pod funkcję związaną z ekologią /lasem i oznacza symbolem V.E2,
  - d) działki nr 522, 61/3, 523, 62/1 obręb Przytok. Teren przeznaczony jest pod funkcję związaną z ekologią /lasem, oznaczoną symbolem V.E2,
  - e) działki nr 121/3, 120/1 obręb Czarna. Teren przeznaczony jest pod funkcję związaną z ekologią /lasem i oznacza symbolem V.E2,
  - f) działki nr 77/1, 76/1 obręb Przytok. Teren przeznaczony jest pod funkcję związaną z ekologią /lasem i oznacza symbolem V.E2,
  - g) działka nr 75/1 obręb Przytok. Teren przeznaczony jest pod funkcję związaną z ekologią /lasem i oznacza symbolem V.E2.

- 12) wprowadzenie do części uwarunkowań oraz kierunków zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących prawnej ochrony środowiska,
  - 13) wprowadzenie do części uwarunkowań informacji o obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (stan na rok 2016),
  - 14) wprowadzenie do „Studium...” aktualnych obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz zakazów wynikających z przepisów odrębnych – ustawy Prawo wodne,
  - 15) wprowadzenie do „Studium...” obszarów i terenów górniczych,
  - 16) wprowadzenie w tekście oraz na załączniku graficznym granic głównych zbiorników wód podziemnych wraz z ich projektowanymi strefami ochronnymi:
    - a) w północnej części gminy - GZWP nr 150 Pradolina Warszawa – Berlin, gromadzącego wodę w czwartorzędowych utworach porowych;
    - b) we wschodniej części gminy - GZWP nr 302 Pradolina Barycz – Głogów gromadzącego wodę w czwartorzędowych utworach porowych.
- Równocześnie uchylono przebieg granicy zbiornika wód podziemnych o najwyższej ochronie oraz zbiornika wód podziemnych o wysokiej ochronie.
- 17) zaktualizowanie informacji dotyczących uwarunkowań środowiska kulturowego i ochrony i kształtowania środowiska kulturowego w tym:
    - a) wprowadzenie aktualnych informacji dotyczących obiektów wpisanych do rejestru zabytków w gminie Zabór,
    - b) wprowadzenie aktualnych informacji dotyczących obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków. Gminna ewidencja zabytków stanowi załącznik nr 3 do zmiany „Studium...”,
    - c) wprowadzenie na załączniku graficznym obszarów wpisanych do rejestru zabytków oraz układów ruralistycznych, cmentarzy ujętych w gminnej ewidencji zabytków.
  - 18) uzupełnienie na załączniku graficznym obszaru „C” oraz skorygowanie obszaru „B” dla złoża kredy „Zabór”. Równocześnie uchylono nieaktualny przebieg obszaru „B” dla złoża kredy „Zabór”.
  - 19) wprowadzenie na załączniku graficznym nazw udokumentowanych złóż kopalin (kruszywa „Łaz I” i „Tarnawa” oraz kredy „Zabór”).
  - 20) wprowadzenie do części uwarunkowań aktualnych informacji o surowcach mineralnych.
  - 21) wprowadzenie do części uwarunkowań i kierunków aktualnych informacji dotyczących zaopatrzenia w ciepło i gaz.”

Udział poszczególnych przeznaczeń terenów w zagospodarowaniu terenu gminy Zabór w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przedstawia tabela Nr 12.

Tabela 12. Udział poszczególnych przeznaczeń terenów w zagospodarowaniu terenu gminy Zabór

Zakres danych	Gmina	mieszkaniowe	usługi komercyjne	usługi publiczne, w tym ZP	produkcyjne	infrastruktury technicznej	pozostałe, w tym K, R, Z i W
Powierzchnia [ha]	9334	446,12	21,23	24,32	75,94	2,32	8764,07
Udział w powierzchni gminy [%]	100	4,78	0,23	0,26	0,81	0,02	93,90

Uszczegółowienie zasad zagospodarowania terenów następuje w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

7.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Ostatnia ocena aktualności miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego została sporządzona w 2017 roku w ramach opracowania pn. „Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy Zabór i ocena postępów w opracowywaniu planów miejscowych w latach 2010 – 2016” przyjętego uchwałą Nr XXVII.192.2017 Rady Gminy Zabór z dnia 13 września 2017 r.

Sporządzona analiza wykazała, co następuje:

- 1) pokrycie gminy Zabór obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego wynosi poniżej 1%. Jest to wynik niższy zarówno niż średnia w województwie lubuskim (8,0%) jak i niż średnia krajowa (28,6 %).
- 2) miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego opracowane na podstawie nieobowiązującej ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z 1994 r. w bardzo niewielkim stopniu spełniają wymogi, zawarte w obecnie obowiązującej ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Wszystkie plany zawierają ustalenia dotyczące przeznaczenia terenów oraz linie rozgraniczające tereny o różnych funkcjach lub różnych zasadach zagospodarowania. Pozostałe ustalenia, które zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym mogą, w zależności od potrzeb znajdować się w treści planu występują w różnym zakresie i w zróżnicowanym stopniu dokładności. Pomimo tego, że plany nie zawierają ustaleń, które są wymagane zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami ich zmiana nie jest niezbędna, gdyż mogą one być podstawą prawną dla realizacji inwestycji.
- 3) natomiast miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego opracowane na podstawie obowiązującej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 r. w większości spełniają wymogi, zawarte w art. 15 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Dokładność ustaleń planów jest zróżnicowana. Plany miejscowe uchwalone w latach 2013 – 2015 zawierają w większości pełny zakres ustaleń, określony w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
- 4) generalnie, im dawniej zostały uchwalone plany, tym mniejsza jest aktualność ich ustaleń i przystawanie tych ustaleń do obowiązujących przepisów prawa oraz potrzeb inwestycyjnych.

W granicach administracyjnych gminy Zabór obowiązują 23 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które opracowano na przestrzeni lat 1999 – 2018 r. Wykaz planów zawiera tabela Nr 13.

Tabela 13. Wykaz planów zagospodarowania przestrzennego

Lp.	Tytuł planu	Teren objęty planem - obręb geodezyjny	Uchwała Rady Gminy w Zaborze	Publikacja w Dzienniku Urzędowym
1.	Uchwała w sprawie zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zabór	Zabór Łaz Przytok	Uchwała Nr VII/35/99 Rady Gminy w Zaborze z 30 czerwca 1999 r.	Dz. Urz. woj. lubuskiego Nr 32 poz. 345 z 1999r.
2.	Uchwała w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zabór w obrębie Przytok dotyczącej trasy przebiegu gazociągu wysokiego ciśnienia	Przytok	Uchwała Nr XXIII/145/01 Rady Gminy Zabór z 28 grudnia 2001 r.	Dz. Urz. woj. lubuskiego Nr 25 poz. 255 z 2002r.
3.	Uchwała w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie lokalizacji funkcji rekreacyjnej i towarzyszących we wsi Zabór;	Zabór	Uchwała Nr IV/21/03 Rady Gminy Zabór z 10 marca 2003 r.	Dz. Urz. woj. lubuskiego Nr 24 poz. 475 z 200r.
4.	Uchwała w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie lokalizacji funkcji mieszkaniowej, działalności gospodarczej, letniskowej, zalesień na tereny w Gminie Zabór	Zabór, Przytok, Miłsko, Droszków, Łaz, Dąbrowa	Uchwała Nr V/35/03 Rady Gminy Zabór z 24 kwietnia 2003 r.	Dz. Urz. woj. lubuskiego. Nr 37 poz. 731 z 2003r.
5.	Uchwała w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – obręb wsi Miłsko	Miłsko	Uchwała Nr VII/30/03 Rady Gminy Zabór z 9 lipca 2003r.	Dz. Urz. woj. lubuskiego. Nr 59 poz. 958 z 2003r.
6.	Uchwała w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego we wsi Droszków – Osiedle Ceglane	Droszków	Uchwała Nr XXIX/217/06/ Rady Gminy Zabór z 25 kwietnia 2006 r.	Dz. Urz. woj. lubuskiego Nr 36 poz. 802 z 2006 r.
7.	Uchwała w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów we wsi Przytok	Przytok	Uchwała Nr XXIX/218/06 Rady Gminy Zabór z 25 kwietnia 2006 r.	Dz. Urz. woj. lubuskiego Nr 36 poz. 803 z 2006

8.	Uchwała w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie wyznaczenia korytarza technicznego drogi dojazdowej i przebiegu infrastruktury technicznej we wsi Zabór	Zabór	Uchwała Nr XI/67/07 Rady Gminy Zabór z 26 listopada 2007 r.	Dz. Urz. woj. lubuskiego Nr 2 poz. 39 z 2008r.
9.	Uchwała w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowej we wsi Zabór, gmina Zabór	Zabór	Uchwała Nr XIV/88/08 Rady Gminy Zabór z 27 marca 2008 r.	Dz. Urz. woj. lubuskiego Nr 45 poz. 849 z 2008r.
10.	Uchwała w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i pensjonatowej - obręb Zabór, gmina Zabór	Zabór	Uchwała Nr XIV/89/08 Rady Gminy Zabór z 27 marca 2008 r.	Dz. Urz. woj. lubuskiego Nr 45 poz. 850 z 2008r.
11.	Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru we wsi Droszków, Gmina Zabór pod nazwą „Przy Ceglany”.	Droszków	Uchwała Nr XIV/90/08 Rady Gminy Zabór z 27 marca 2008 r.	Dz. Urz. woj. lubuskiego Nr 47 poz. 883 z 2008
12.	Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego we wsi Czarna, gmina Zabór, pod nazwą „Podleśne”	Czarna	Uchwała Nr XVII/112/08 Rady Gminy Zabór z 25 lipca 2008 r.	Dz. Urz. woj. lubuskiego Nr 87 poz. 1341 z 2008r.
13.	Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego we wsi Przytok, gmina Zabór, pod nazwą „Osiedle Zdrojowe”	Przytok	Uchwała Nr XVII/113/08 Rady Gminy Zabór z 25 lipca 2008 r.	Dz. Urz. woj. lubuskiego Nr 87 poz. 1342 z 2008
14.	Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego we wsi Droszków, gmina Zabór, pod nazwą „os. Wiśniowe”	Droszków	Uchwała Nr XVII/114/08 Rady Gminy Zabór z 25 lipca 2008 r.	Dz. Urz. woj. lubuskiego Nr 87 poz. 1343 z 2008r.
15.	Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego we wsi Zabór, gmina Zabór, pod nazwą „os. Rybakówka”.	Zabór	Uchwała Nr XVII/115/08 Rady Gminy Zabór z 25 lipca 2008 r.	Dz. Urz. woj. lubuskiego Nr 87 poz. 1344 z 2008r.
16.	Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów we wsi Droszków, gmina Zabór, pod nazwą „Os. Słoneczne”	Droszków	Uchwała Nr XXV/175/09 Rady Gminy Zabór z 29 września 2009 r.	Dz. Urz. woj. lubuskiego Nr 140 poz. 8561 z 2009r.
17.	Uchwała w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów we wsi Zabór, gmina Zabór, woj. lubuskie (działki o numerach ewid. 261, 260, 249 i 248)	Zabór	Uchwała Nr XXXII/201/10 Rady Gminy Zabór z 29 marca 2010 r.	Dz. Urz. woj. lubuskiego 2010.58.774
18.	Uchwała w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru we wsi Droszków gmina Zabór, pod nazwą „Osiedle Poceglane”.	Droszków	Uchwała Nr XXXVII/220/10 Rady Gminy Zabór z 28 września 2010 r.	Dz. Urz. woj. lubuskiego 2010.123.1957
19.	Uchwała w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zabór	Droszków	Uchwał Nr VI/31/11 Rady Gminy Zabór z 20 czerwca 2011 r.	Dz. Urz. woj. lubuskiego 2011.109.2061
20.	Uchwała w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – obręb Czarna, gmina Zabór	Czarna	Uchwała Nr XXXIII.226.2014 Rady Gminy Zabór z 28 kwietnia 2014 r.	Dz. Urz. woj. lubuskiego 2014.996
21.	Uchwała w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zabór	Łaz	Uchwała Nr XXXIII.227.2014 Rady Gminy Zabór z 28 kwietnia 2014 r.	Dz. Urz. woj. lubuskiego 2014.997
22.	Uchwała w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zabór	Czarna	Uchwała Nr XI.63.2015 Rady Gminy Zabór z 30 października 2015 r.	Dz. Urz. woj. lubuskiego 2015.1940
23.	Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod nazwą „Na rozdrożu”	Droszków, Łaz	Uchwała Nr XXX.226.2018 Rady Gminy Zabór z 12 marca 2018 r.	Dz. Urz. woj. lubuskiego 2018.715

Udział poszczególnych przeznaczeń terenów w całkowitej powierzchni obszarów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego przedstawia tabela nr 14.

Tabela 14. Udział poszczególnych przeznaczeń terenów w całkowitej powierzchni obszarów

Zakres danych	Gmina	mieszaniowe	usługi komercyjne	usługi publiczne, w tym ZP	obsługa rolnictwa	produkcyjne	infrastruktury technicznej	pozostałe, w tym K, R, Z i W
Powierzchnia [ha]	713.7	274.08	23.88	43.99	3.43	4.41	0.04	363.87
Udział w powierzchni objętej m.p.z.p. [%]	100	38.4	3.35	6.16	0.48	0.62	0.01	50.98

7.3. Decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego

W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu następuje w drodze decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, przy czym:

- 1) lokalizację inwestycji celu publicznego ustala się w drodze decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego;
- 2) sposób zagospodarowania terenu i warunki zabudowy dla innych inwestycji ustala się w drodze decyzji o warunkach zabudowy”.

Decyzje te uwidaczniają tempo rozwoju przestrzennego oraz strukturę rodzajową i przestrzenną zmian zachodzących na obszarze gminy. Ustalenie lokalizacji inwestycji celu publicznego następuje na wniosek inwestora.

Ilość wydanych decyzji w 2018 r.:

- 1) Decyzje o warunkach zabudowy – 17 szt.
- 2) Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego – 38 szt.

8. Mienie komunalne

8.1. Zasób Nieruchomości Gruntowych

Na dzień 31 grudnia 2018r w zasobie gminnym zaewidencjonowano 284 ha gruntów. Zestawienie powierzchni gruntów przedstawiono w tabeli nr 15.

Tabela 15. Zasób Nieruchomości Gruntowych

WYSZCZEGÓLNIENIE		ILOŚĆ	
Rodzaje	Składniki	Jedn. miary	Ilość
Grunty	1. Grunty orne, łąki pastwiska	ha	43
	2. Wody stojące i stawy	ha	4
	3. Lasy i zadrzewienia	ha	35
	4. Tereny mieszkaniowe, zurbanizowane i inne niezabudowane	ha	16
	5. Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	ha	7
	6. Drogi	ha	147
	7. Rowy	ha	24
	8. Pozostałe	ha	8
	1. Razem		ha

Zasób nieruchomości Gminy Zabór w większości stanowią drogi (drogi publiczne, polne, wewnętrzne) bo aż 52% powierzchni, drugim składnikiem zasobu co do wielkości są użytki rolne (grunty orne, sady, łąki, pastwiska), które stanowią 15% powierzchni, lasy i zadrzewienia to 12% powierzchni, 8% powierzchni zasobu zajmują rowy, tereny mieszkaniowe, zurbanizowane i inne niezabudowane grunty stanowią 6%, pozostałe (użytki kopalnia, nieużytki, użytki ekologiczne) i tereny rekreacyjno-wypoczynkowe po 3%, a 1% to wody stojące i stawy. Zasób nieruchomości Gminy Zabór w poszczególnych obrębach przedstawia tabela Nr 16.

Tabela 16. Zasób nieruchomości Gminy Zabór w poszczególnych obrębach

Lp.	Obręb	Ilość gruntów w ha	Udział procentowy
1	Czarna	30	10,56
2	Dąbrowa	20	7,04
3	Droszków	41	14,44
4	Łaz	22	7,75
5	Milsko	17	5,99
6	Przytok	55	19,36
7	Tarnawa	48	16,90
8	Zabór	51	17,96

8.2. Formy władania gruntami

1. Grunty w dzierżawie 1,6771 ha,
2. Grunty w użytkowaniu 37,32 ha (Jezioro Liwno),
3. Grunty własne 284 ha.

Największy wskaźnik władania gruntami zasobu stanowi własność – 87,93%, użytkowanie – 11,55%, dzierżawa 0,52%.

8.3. Budynki i lokale

Na mienie gminy w 2018 r. składało się 28 budynków, w tym: budynki mieszkalne, lokal mieszkalny i budynki niemieszkalne. Położenie budynków wraz z ich powierzchnią przedstawia tabela Nr 17.

Tabela 17. Wykaz budynków wraz z ich powierzchnią

Lp.	Położenie budynku/lokalu adres	Powierzchnia budynku mieszkalnego m ²	Powierzchnia budynków niemieszkalnych m ²	Powierzchnia lokalu mieszkalnego m ²
1	Przytok ul. Kisielińska 6	318,26	80,00	
2	Przytok ul. Lubuska 3	190,14	50,00	
3	Zabór ul. Gronowa 10 A,B,C	400,39		
4	Droszków ul. Kościelna 9		60,00	38,15
5	Czarna 20	59,44		
7	Zabór ul. Lipowa 1		194,08	
8	Zabór ul. Pocztowa - Straż		225,30	
9	Świetlica wiejska Przytok ul. Kisielińska 12		146,60	
10	Świetlica wiejska Dąbrowa		96,40	
11	Świetlica wiejska Milsko		280,08	
12	Świetlica wiejska Tarnawa		51,12	

13	Tarnawa – budynek gospodarczy		4,56	
14	Świetlica wiejska Czarna		130,8	
15	Budynek gospodarczy Mielno		150,00	
16	Szkoła Droszków ul. Dębowa 6		381,79	
17	Urząd Gminy – Zabór ul. Lipowa 15		776,06	
18	Dom przed pogrzebowy Zabór		100,00	
19	Kotłownia Zabór		299,00	
20	Magazyn słomy Zabór		234,00	
21	Garaż przy Ośrodku Zdrowia Zabór ul. Polna 5		30,00	
22	Świetlica wiejska Zabór		230,00	
23	Świetlica wiejska Łaz		186,28	
24	Budynek szkoły z salą gimnastyczną Zabór ul. Witosa 30		3933,70	
25	Budynek przedszkola Zabór ul. Akacyjowa 1		834,00	
26	Budynek użytkowy (ośrodek zdrowia) Zabór ul. Polna 5		158,37	
27	Dom przed pogrzebowy Przytok		94,36	
28	Szatnia sportowa Zabór		156,00	
Razem		968,23	8930,70	38,15

8.4. Gospodarka mieszkaniowa i lokalowa

Zasób mieszkaniowy gminy od 1 stycznia 2018 r. do 31 stycznia 2018 r. nie uległ zmianie i obejmował mieszkania komunalne i socjalne. Lokale komunalne i wyposażenie techniczne przedstawia tabela nr 18.

Tabela 18. Wykaz lokali komunalnych i wyposażenia technicznego

Lp.	Adres	Powierzchnia użytkowa lokali mieszkalnych	Ilość lokali komunalnych	Instalacja centralnego ogrzewania	Instalacja elektryczna	Instalacja wodno-kanalizacyjna/oczyszczalnie przydomowe	Zbiornik na nieczystości płynne
1	Przytok ul. Lubuska nr 3	97,48 m ²	2	2	2	0	1
2	Przytok ul. Kisielińska nr 6	114,00 m ²	2	2	2	1	0
3	Zabór ul. Gronowa 10	285,48 m ²	4	0	4	1	0
Razem		496,96 m²	8	4	8	2	1

Lokale socjalne i wyposażenie techniczne przedstawia tabela nr 19.

Tabela 19. Wykaz lokali socjalnych i wyposażenia technicznego

Lp.	Adres	Powierzchnia użytkowa lokali socjalnych	Ilość lokali socjalnych	Instalacja centralnego ogrzewania	Instalacja elektryczna	Instalacja wodno-kanalizacyjna/oczyszczalnia przydomowa	Zbiornik na nieczystości płynne
1	Czarna 20	59,44 m ²	2	0	2	0	0
2	Droszków ul. Kościelna 9	38,15 m ²	1	0	1	0	1
3	Przytok ul. Lubuska nr 3	92,66 m ²	4	0	4	0	1
4	Przytok ul. Kisielińska nr 6	204,26 m ²	6	6	6	1	0
5	Zabór ul. Gronowa 10	114,91 m ²	2	0	2	1	0
Razem		509,42 m²	15	6	15	2	3

W 2018 r. z zasobu gminnego nie oddano żadnego mieszkania do użytkowania ze względu na brak wolnych lokali mieszkalnych. W 2018 nie wykorzystano 1 lokalu mieszkalnego z powodu remontu, jakiego wymagało po zalaniu w wyniku awarii instalacji wodnej.

W 2018 r. dokonano remontu 1 mieszkania znajdującego się przy ul. Kisielińskiej 6 w Przytoku. W lokalu wymieniono podłogę, częściowo wymieniono instalację elektryczną, instalację wodną oraz wyremontowano okładziny ścienne i sufitowe.

Na początku 2018 r. na mieszkanie z zasobu gminy oczekiwało 7 osób, zaś pod koniec 2018 r. było to 9 osób. Czas oczekiwania na otrzymanie mieszkania z zasobu gminy uzależniony jest od rotacji w wynajmowanych mieszkaniach. Najczęściej przyczyną rotacji jest zmiana miejsca zamieszkania, w rzadkich przypadkach zgon lokatora.

8.5. Gospodarka wodno-ściekowa

Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i odprowadzaniu ścieków nakłada na gminę obowiązek zaopatrzenia jej mieszkańców w wodę i odbiór ścieków. Na realizację tego zadania składają się różne przedsięwzięcia inwestycyjne, technologiczne, organizacyjne oraz prawne, związane z pozyskiwaniem wody oraz odprowadzaniem powstałych z nich ścieków.

8.5.1. Woda

Gmina Zabór dostarcza wodę z 7 ujęć wody, w tym z 6 stacji uzdatniania wody i 1 hydroforni. Dostęp do sieci wodociągowej w gminie posiada 90 % mieszkańców. Długość czynnej sieci wodociągowej na początek 2018 r. wynosiła 46,8 km, a na koniec 47,07 km. Wiek sieci wodociągowej przedstawia tabela Nr 20.

Tabela 20. Wiek sieci wodnej w latach

L.p.	Długość sieci w km	Wiek sieci w latach
1	10,59	10
2	1,23	11
3	2,1	12
4	1,453	13
5	0,4	14
6	1,0	15
7	0,14	16
8	6,5	21
9	1,0	22
10	2,657	23
11	1,8	24
12	3,1	25
13	0,8	27
14	11,6	28
15	0,4	31
16	0,65	33
17	0,65	34
18	1,0	40

W 2018 roku 1052 odbiorców korzystało tylko z dostawy wody, a 259 odbiorców zarówno z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Na terenie gminy 1286 odbiorców posiada wodomierze główne, a 25 odbiorców rozliczanych jest w oparciu o przeciętne normy zużycia wody.

Na dzień 1 stycznia 2018 r. istniało 1114 przyłączy do sieci wodociągowej. W związku z powstawaniem nowych budynków jednorodzinnych na terenie naszej gminy w 2018 zostało przyłączonych 45 nowych odbiorców wody. Na koniec 2018 bilans przyłączy wodociągowych na terenie gminy wynosił 1145 przyłączy.

W roku 2018 została zrealizowana inwestycja polegająca na przebudowie stacji uzdatniania wody w Łazie, jako jedna z trzech inwestycji objętych projektem pn. „Budowa sieci wodociągowej, przebudowa obiektów oczyszczalni ścieków w Zaborze i stacji uzdatniania wody w Łazie w Gminie Zabór” w ramach PROW 2014-2020. Stacja zaopatruję w wodę miejscowości: Łaz, Zabór, Tarnawę i Mielno.

Z trzech zadań, dwa zostały już fizycznie zakończone tj. „Budowa sieci wodociągowej w Zaborze, ul. Chłapowskiego” oraz „Przebudowa stacji uzdatniania wody w Łazie”. Pozostała jeszcze przebudowa obiektu oczyszczalni ścieków w Zaborze. Z uwagi na fakt, iż zadanie realizowane jest w trybie „zaprojektuj i wybuduj”, w 2018r. trwały prace projektowe, natomiast prace budowlane zostaną zakończone w 2019 roku.

Operacja realizowana jest na podstawie umowy o przyznaniu pomocy, zawartej pomiędzy Gminą Zabór, a Samorządem Województwa Lubuskiego w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Typ operacji „Gospodarka wodno-ściekowa” Poddziałanie „Wspieranie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycje w energię odnawialną i w oszczędzanie energii”. Poziom dofinansowania wynosi 63,63 % do kosztów kwalifikowalnych, z zastrzeżeniem, że w tym działaniu podatek VAT stanowi koszt niekwalifikowalny.

8.5.2. Ścieki

Gmina Zabór odbiera ścieki zarówno dowożone, jak i dopływające do oczyszczalni ścieków w Zaborze, która została oddana do użytkowania w 1992 roku. Rocznie oczyszczalnia oczyszcza ok. 46 000 m³ ścieków komunalnych.

Długość sieci kanalizacyjnej w 2018 roku wynosiła 5,2 km, a dostęp do niej posiada 24 % mieszkańców gminy. Wiek sieci kanalizacyjnej przedstawia tabela nr 21.

Tabela 21. Wiek sieci kanalizacyjnej w latach

L.p.	Długość sieci w km	Wiek sieci w latach
1	0,3	6
2	1,0	13
3	1,4	16
4	0,8	19
5	0,3	21
6	0,6	22
7	0,8	27

Sieć kanalizacyjna wykonana jest w większości z polietylenu.

W 2018 r. istniało 199 przyłączy kanalizacyjnych, wydano jedno warunki techniczne przyłączenia do sieci kanalizacyjnej, a podłączonych do sieci kanalizacyjnej zostało dwóch dostawców ścieków.

Ponadto mieszkańcy Gminy korzystają ze 128 przydomowych oczyszczalni ścieków wybudowanych przez Gminę

8.6. Gospodarka Odpadami

Na dzień 31 grudnia 2018r. w Gminie Zabór odbierano odpady z 1354 nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych.

Z deklaracji złożonych w Urzędzie Gminy wynika, że na dzień 31 grudnia 2018r. 84,65% mieszkańców Gminy Zabór zadeklarowało segregację odpadów komunalnych, a 15,35% nie deklarowało segregacji.

W roku 2018 r. odpady z wszystkich nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych położonych na terenie Gminy Zabór, odbierała firma TRANS-FORMACJA Marcin Wijatyk, zlokalizowana pod adresem: Ołobok, ul. Słoneczna 17. Odpady selektywne przyjmowane były również w Zaborze w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych zwanego PSZOK-iem.

Ilości odpadów segregowanych odebranych z nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych w 2018 roku przedstawia tabela Nr 22.

Tabela 22. Ilości odpadów segregowanych odebranych w roku 2018

L.p.	Nazwa podmiotu upoważnionego do odbioru odpadów komunalnych	Kod i rodzaj odebranych odpadów	Ilość [Mg] odebranych odpadów w roku 2018
1.	ZGK sp. z o.o.	17 01 07 - Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpady materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	3,620
		17 06 04 - Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17	0,340
		17 09 04 - Zmieszane odpady z budowy remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02, 17 09 03	1,920
		20 02 01 - Odpady ulegające biodegradacji	2,220
2.	TRANS-FORMACJA Marcin Wijatyk ul. Słoneczna 17 66-213 Ołobok	15 01 01- Opakowania z papieru i tektury	20,610
		15 01 02 - Opakowania z tworzyw sztucznych	104,540
		15 01 06 - Zmieszane odpady opakowaniowe	4,120
		15 01 07- Opakowania ze szkła	19,530
		20 01 99 - Inne odpady zbierane selektywnie (popiół)	54,420
		20 02 01 - Odpady ulegające biodegradacji	38,340
	20 03 07 - Odpady wielkogabarytowe	65,960	

Ilości odpadów niesegregowanych odebranych z nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych w 2018 roku przedstawia tabela nr 23.

Tabela 23. Ilości odpadów niesegregowanych odebranych w roku 2018

Nazwa podmiotu upoważnionego do odbioru odpadów komunalnych na podstawie umowy zawartej w trybie przeprowadzonego przetargu	Rodzaj i kod odebranych odpadów	Ilość [Mg] odebranych odpadów w roku 2018
TRANS-FORMACJA Marcin Wijatyk ul. Słoneczna 17 66-213 Ołobok	20 03 01 niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	439,210

Ilość zebranych w 2018 roku odpadów segregowanych i niesegregowanych w ramach PSZOK, przedstawia tabela nr 24.

Tabela 24. Ilość przyjętych odpadów segregowanych i niesegregowanych na PSZOK w roku 2018

L.p.	Rodzaj i kod odebranych odpadów	Ilość [Mg] odebranych odpadów w roku 2016
1.	15 01 02 - Opakowanie z tworzyw sztucznych	0,260
2.	15 01 06 - Zmieszane odpady opakowaniowe	19,280
3.	16 01 03 - Zużyte opony	12,240
4.	17 01 07 - Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	171,460
5.	20 02 01 - Odpady ulegające biodegradacji	10,660
6.	20 03 07 - Odpady wielkogabarytowe	13,880

Wymagany poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła dla roku 2018 powinien wynosić 30%, a dla odpadów budowlanych i rozbiórkowych 50%. Osiągnięty przez Gminę Zabór poziom recyklingu dla odpadów: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło wyniósł 28,9 %. Oznacza to, że naszej Gminie zabrakło 1,1% do osiągnięcia wymaganego poziomu recyklingu dla tych odpadów. Dla odpadów budowlanych i rozbiórkowych osiągnięty poziom recyklingu to 100%. Niestety nie osiągnęła wymaganego poziomu recyklingu przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła.

Dopuszczalny poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. od 16 lipca 2013 r., powinien wynosić w roku 2018 nie więcej niż 40%. Poziom ten dla odpadów pochodzących z nieruchomości Gminy Zabór wyniósł 0%.

Gmina Zabór w 2018 roku poniosła koszty związane z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami w wysokości 628 849,18 zł co oznacza, że koszty wzrosły o ok. 10,81 % w stosunku do 2017 roku.

8.7. Utrzymanie dróg

Sieć komunikacyjną na terenie gminy tworzą drogi wojewódzka, powiatowe i gminne. Ich rozmieszczenie jest adekwatne do sieci osadniczej i wystarczające w stosunku do aktualnych potrzeb mieszkańców gminy. Niestety stan techniczny, zwłaszcza dróg powiatowych, nie jest najlepszy. Nawierzchnie w wielu wypadkach są zdegradowane, a w większości miejscowości nie ma chodników.

Droga wojewódzka zlokalizowana na terenie gminy to DW 282. Przecina gminę ze wschodu na zachód w jej środkowej części, łącząc Zieloną Górę z Bojadłami. W jej ciągu znajduje się przeprawa promowa przez rzekę Odrę.

W odniesieniu do dróg gminnych, to spośród ponad 46,7 km dróg publicznych Gminy Zabór tylko 11,8 km posiada nawierzchnię bitumiczną, 4,5 km nawierzchnię z kostki brukowej, 8,2 km nawierzchnię tłuczniową.

Drogi gruntowe i utwardzone tłuczniem, mimo iż w większości przypadków nie są nadmiernie eksploatowane, z racji charakteru swojej nawierzchni wymagają częstych remontów. Wykaz dróg gminnych publicznych przedstawia poniższa tabela Nr 25.

Tabela 25. Wykaz dróg gminnych publicznych w gminie Zabór

L.p.	Nazwa drogi	Nr drogi	Klasa	ogółem	bitumiczna	kostka	tłuczniowa	Gruntowa
				[km]	[km]	[km]	[km]	[km]
1	Bobrowniki-Czarna	004004F	L	1,490	0,325			1,165
2	Czarna-Milsko	007006F	L	4,740			0,510	4,230
3	Łaz-Wieloblota-Rajewo-Jany	007003F	L	6,700	2,550			4,150
4	Ługowo - Droszków	007008F	L	3,400			3,400	
5	Milsko-Tarnawa	007001F	L	4,500			0,100	4,400
6	Niedoradz-Droszków	004010F	L	2,585	0,550			2,035
7	Przytok-Chynów-Łężyca	007007F	L	1,200	0,300			0,900
8	dr. Woj.-Przytok-Rajewo-Przytoczki-Stożne	007004F	L	8,670	2,570		1,919	4,181
9	Zabór-Proczki	007005F	L	3,210	1,930		1,280	
10	Zabór-Tarnawa-Mielno	007002F	L	2,630	2,630			
11	Razem drogi lokalne			39,125	10,855		7,209	21,061
12	Zabór - dz. nr 340, 568, 392, 565, 343/5 (ul. Szkolna, Pocztowa, Stolarska)	007009F	D	0,5	0,120	0,380		
13	Zabór - dz. nr 308, 309/7, 310/3, 311/1, 311, 301, 267, 265, 527 - ul. Kwiatowa, Akacyjowa, Sportowa, ogrodowa, Morwowa	007010F	D	1,148	0,185	0,475	0,248	0,240
14	Zabór ul. Okrężna i Wapienna	007016F	D	0,202		0,202		
15	Zabór - dz. 546/1, 265 ul. Leśna	007014F	D	0,3		0,300		
16	Droszków- dz. 388/1 ul. Drobiarska	007015F	D	0,293			0,293	
17	Droszków dz. nr 51/4, 52/2, 52/1, 33, 242/15 ul. Ulice Ceglana, Kalinowa	007013F	D	1,737		1,137	0,360	0,240
18	Droszków, ul. Sosnowa	007017F	D	0,594				0,594
19	Droszków ul. Brzozowa, Wierzbowa, Klonowa, Akacyjowa, Bukowa, Lipowa, Grabowa, Jesionowa, Jazzowa	007012F	D	2,163		2,049	0,114	
20	Milsko	007011F	D	0,654	0,654			
	Razem drogi dojazdowe			7,591	0,959	4,542	1,015	1,074
	Ogółem drogi dojazdowe + lokalne			46,716	11,814	4,542	8,224	22,135

W analizowanym 2018 roku wykonano następujące inwestycje drogowe:

1. „Przebudowa oraz budowa drogi gminnej Nr 007004F w miejscowości Przytok i Rajewo wraz z budową odwodnienia i oświetlenia drogowego”.

Zadanie zostało zrealizowane w ramach Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej na lata 2016-2019” wdrażanego przez Wojewodę Lubuskiego z dofinansowaniem na poziomie 50 % do kosztów kwalifikowalnych inwestycji.

Zakres inwestycji obejmował:

- 1) remont drogi o nawierzchni asfaltowej o długości 500 m poprzez wykonanie nowej nawierzchni asfaltowej o szerokości jezdni 5m,
  - 2) budowę chodnika o szer. 1,5 – 2,0 m na odcinku od skrzyżowania do terenu cmentarza,
  - 3) budowę kanalizacji deszczowej na odcinku od skrzyżowania do ul. Akacjowej odprowadzającej wody opadowe i roztopowe do cieku wodnego "Kanał Zimny Potok",
  - 4) budowa drogi o długości 1919 m o nawierzchni tłuczniowej (kruszywo naturalne łamane) o szerokości jezdni 5,0 m wraz z wykonaniem obustronnych poboczy gruntowych wraz z podwójnym powierzchniowym utwaleniem emulsją asfaltową,
  - 5) budowa rowów odwadniających,
  - 6) budowa oświetlenia drogowego (doświetlenia) w obrębie przejścia dla pieszych w pasie drogi powiatowej w sąsiedztwie przystanku,
  - 7) remont skrzyżowania drogi gminnej z drogą powiatową.
2. Przebudowa drogi publicznej nr 007017F – ul. Sosnowej w Droszkowie o długości 290 m z nawierzchnią z pofrezu bitumicznego.
  3. Modernizacja drogi wewnętrznej w m. Przytok – ul. Parkowa, Sadowa, Ogrodowa o długości 1,155 m z nawierzchnią z kruszywa łamanego. Zadanie dofinansowane ze środków FOGR.
  4. Modernizacja drogi wewnętrznej w m. Łaz – przy tzw. „Gorzelnii” o długości 267 m z nawierzchnią bitumiczną wraz z remontem przepustu.
  5. Oprócz zadań inwestycyjnych prowadzone są również bieżące naprawy dróg.

8.8. Oświetlenie drogowe

W roku 2018 zrealizowane zostały następujące inwestycje z zakresu rozbudowy oświetlenia drogowego:

1. Rozbudowa oświetlenia ulicznego na terenie ulic Makowej, Widokowej w Przytoku – 21 latarni.
2. Rozbudowa oświetlenia ulicznego na terenie ulicy Parkowej w Przytoku – 8 latarni.
3. Rozbudowa oświetlenia ulicznego na terenie ulic Kamiennej i Na Wzgórzu w Przytoku – 14 latarni.

9. Pomoc społeczna

Pomoc Społeczna obejmuje działania osłonowe i aktywizujące, w celu umożliwienia osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie rozwiązać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Podstawowym zadaniem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienia im bytowania w warunkach odpowiadających godności ludzkiej.

W 2018r w ramach pomocy społecznej:

- 1) przyznano 132 osobom świadczenia w postaci pieniężnej oraz niepieniężnej,
- 2) podjęto w 31 przypadkach pracę socjalną wraz z przyznaniem pomocy finansowej,
- 3) zapewniono 4 osobom schronienie, umieszczając je w ośrodkach wsparcia albo w schronisku,
- 4) przyznano 38 osobom pomoc w postaci posiłku,
- 5) zapewniono 4 osobom usługi opiekuńcze,
- 6) objęto 1 osobę niepełnosprawną specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W roku 2018 w domach pomocy społecznej przebywały 4 osoby z terenu gminy. Na koniec 2018 roku pozostała jedna osoba przebywająca w domu pomocy społecznej, trzy osoby zmarły.

Pracownicy socjalni prowadzili pracę socjalną w 31 środowiskach (51 osób w rodzinach), zawarli 6 kontraktów socjalnych - pisemną umowę z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny.

W roku 2018 Ośrodek Pomocy Społecznej współpracował przede wszystkim z Powiatowym Urzędem Pracy, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Sądem Rejonowym w Zielonej Górze, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policją, Ośrodkiem Zdrowia oraz szkołami z terenu.

Kwalifikowano również osoby do przyznania pomocy żywnościowej w formie gotowych paczek żywnościowych z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa na lata 2014-2020. Zakwalifikowano do pomocy żywnościowej 86 rodzin, które otrzymały przygotowaną dla siebie żywność.

Ośrodek pomocy społecznej realizuje program Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny, którego celem jest promowanie modelu rodziny wielodzietnej, kreowanie jej pozytywnego wizerunku, umacnianie i wspieranie oraz zwiększanie szans rozwojowych i życiowych dzieci wychowujących się w takich rodzinach. W okresie od 01.01.2018r. - do 31.12.2018r., wydano karty dla 6 nowych rodzin.

W roku 2018 ośrodek pomocy społecznej w ramach realizacji programu dla rodzin wypłacił:

- 1) 120 rodzinom zasiłki rodzinne z dodatkami,
- 2) 126 osobom zasiłki pielęgnacyjne,
- 3) 15 osobom świadczenie pielęgnacyjne,
- 4) 3 osobom specjalny zasiłek opiekuńczy,
- 5) 37 osobom jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka,
- 6) 13 osobom świadczenie rodzicielskie,
- 7) 13 rodzinom świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Od 1 kwietnia 2016r. w ośrodku realizuje się również wypłatę świadczeń wychowawczych „Rodzina 500 plus”. W roku 2018 wypłacono świadczenia średnio dla 420 rodzin.

W 2018r. pierwszy raz wypłacono świadczenie 300 plus, tzw. „dobry start” na 543 dzieci .

Ponadto, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 tj), w 2018r. wszczęto procedurę Niebieskiej Karty wobec 1 rodziny. W celu realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, na koniec 2018r. opieką asystenta objętych było 9 rodzin. W roku 2018r. przebywało w pieczy zastępczej 5 dzieci, natomiast w placówce opiekuńczo-wychowawczej przebywało 3 dzieci.

10. Oświata

W roku 2018 wydatki bieżące oraz inwestycyjne na oświatę wynosiły ogółem 4 659 482,53 zł co stanowi 22,74% ogólnych wydatków Budżetu Gminy Zabór. Wskaźnik ten z roku na rok jest coraz wyższy. W roku 2017 wynosił 21,43%. Powodem wzrostu wskaźnika są zwiększone wydatki oświatowe. Subwencja oświatowa ogólna przekazywana przez Ministerstwo nie zabezpiecza w pełni kosztów ponoszonych na utrzymanie szkół podstawowych i w roku 2018 wyniosła 2 383 599 zł. Gmina otrzymuje także dotacje przedszkolną. W ramach środków oświatowych Gmina dotuje dwie placówki niepubliczne: Społeczną Szkołę Podstawową w Droszkowie, oraz Niepubliczne Przedszkole „Zielona Nutka” w Zaborze, na które wydatkowała środki finansowe w łącznej wysokości 946 166,61 zł.

10.1. Przedszkola

Wychowaniem przedszkolnym w roku 2018 objęto 86,42 % populacji dzieci z terenu gminy w wieku od 3-6 lat. Dzieci w tym przedziale wiekowym mogą korzystać z dwóch placówek prowadzących wychowanie przedszkolne na terenie gminy: Niepublicznego Przedszkola w Zaborze "Zielona Nutka" oraz Społecznego Przedszkola w Droszkowie funkcjonującego w ramach Zespołu Szkolno-Przedszkolnego. Ilość miejsc w przedszkolach niepublicznych w roku 2018 zaspokajała potrzeby mieszkańców w zakresie wychowania przedszkolnego. Liczbę dzieci i oddziałów w poszczególnych przedszkolach w roku szkolnym 2017/2018 i 2018/2019 przedstawia tabela Nr 26.

Tabela 26. Liczba oddziałów i dzieci w przedszkolach

L.P.	Nazwa przedszkola	Rok szkolny	Liczba oddziałów	Liczba dzieci w poszczególnych oddziałach		
				Liczba dzieci w przedszkolu	3-4 -5 latki	6- latki
1	Przedszkole Zielona Nutka w Zaborze	2017/2018	3	67	45	22
		2018/2019	3	67	46	21
2	Społeczne Przedszkole w Droszkowie	2017/2018	3	54	37	17
		2018/2019	3	54	47	7

Zgodnie z postanowieniami ustawy o systemie oświaty, Gmina Zabór w 2018r. poniosła wydatki związane z utrzymaniem średnio 20 dzieci przedszkolnych uczęszczających do przedszkoli w innych gminach. W 2018r. na ten cel wydatkowano 117 375,08 zł.

10.2. Szkoły podstawowe

Obowiązek szkolny na terenie Gminy Zabór realizowany jest w Szkole Podstawowej im Jana Pawła II w Zaborze oraz w Społecznej Szkole Podstawowej w Droszkowie prowadzonej przez Stowarzyszenie Oświatowe "Przyjazna Szkoła". Oprócz tego w gminie swoją siedzibę mają też trzy placówki edukacyjne o statusie szkół specjalnych do których uczęszczają dzieci niemal wyłącznie spoza gminy. Liczbę dzieci i oddziałów w poszczególnych szkołach w roku szkolnym 2017/2018 i 2018/2019 przedstawia tabela Nr 27.

Tabela 27. Liczba oddziałów i dzieci w szkołach

L.p.	Nazwa przedszkola	Rok szkolny	Liczba oddziałów	Liczba uczniów w szkole
1	Szkoła Podstawowa w Zaborze	2017/2018	10	178
		2018/2019	9	186
2	Społeczna Szkoła w Droszkowie	2017/2018	3	25
		2018/2019	3	29

Obserwuje się, że wśród wszystkich dzieci zamieszkałych na terenie Gminy Zabór duży odsetek stanowią dzieci, które uczęszczają do szkół zlokalizowanych poza terenem gminy. W roku 2018 odsetek tych dzieci stanowił 51,10%.

10.3. Kadra pedagogiczna

W Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Zaborze od wielu lat największy wskaźnik stanowią nauczyciele z najwyższym stopniem awansu zawodowego tzw. nauczyciele dyplomowani. Liczbę stosunków, pracy oraz stopnie awansu zawodowego przedstawia tabela nr 28.

Tabela 28. Liczba stosunków pracy oraz stopnie awansu zawodowego

Wyszczególnienie		Liczba stosunków pracy						
		Ogółem	Bez stopnia	Stażysta	Kontraktowy	Mianowany	dplomowany	
1		2	3	4	5	6	7	
	Zatrudnienie w pełnym wymiarze	18	0	0	0	5	13	
Ogółem	Zatrudnienie w niepełnym wymiarze	liczba	4	0	0	0	0	4
		W tym etatu	2,50	0	0	0	0	2,50
	Razem etaty	20,50	0	0	0	0	5	15,50

10.4. Stypendium Wójta

Od roku 2003 uczniom szkół, dla których organem prowadzącym jest Gmina Zabór przyznawane jest stypendium Wójta Gminy Zabór za ich osiągnięcia w nauce. Uczniowie otrzymują stypendium o wartości od 100 do 200 zł przez okres jednego semestru szkolnego w oparciu o wyniki w nauce osiągnięte w poprzednim semestrze. W roku szkolnym 2017/2018 stypendium otrzymało 24 uczniów. W roku szkolnym 2018/2019 ze stypendium skorzystało także 24 uczniów. W roku 2017 na stypendia szkolne wydatkowano z budżetu gminy 31 250,00 zł z budżetu gminy, natomiast w roku 2018 na ten cel przeznaczono 31 000,00 zł.

10.5. Dowozy do szkół

Gmina zapewnia uczniom dowozy do szkół praktycznie z wszystkich miejscowości na terenie gminy. W roku 2017 z dowozów korzystało średnio 128 uczniów w tym 2 uczniów niepełnosprawnych, a w roku 2018 - 145 uczniów w tym 3 uczniów niepełnosprawnych. Wydatki na realizację tego zadania systematycznie rosną. W roku szkolnym 2017 dowozy kosztowały gminę 183 118,72 zł, a w roku 2018 koszt ten wyniósł 185 994,66 zł.

11. Kultura

11.1. Gminna Biblioteka Publiczna w Zaborze

Działalność kulturalna na terenie gminy prowadzona jest przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Zaborze. Biblioteka prowadzi także trzy punkty biblioteczne w świetlicach wiejskich w Dąbrowie, Czarnej i Milsku. Na dzień 31 grudnia 2018 r. stan księgozbioru w Gminnej Bibliotece Publicznej wyniósł 17.883 woluminów i 133 egzemplarze zbiorów audiowizualnych (audiobooki, filmy) o łącznej wartości 194.470,29 zł. Z zasobów biblioteki w Zaborze w roku 2018 korzystały 402 osoby, w tym: 60 osób w punktach bibliotecznych.

W roku 2018 biblioteka wypożyczyła na zewnątrz 5955 książek, w tym: w punktach bibliotecznych 565 wol. Ponadto wypożyczono 329 czasopism i 75 audiobooków. Na miejscu udostępniono: 1409 książek, 163 czasopisma, 39 audiobooków.

W roku 2018 łącznie osiągnięto wzrost liczby wypożyczeń ogółem na 100 mieszkańców o 28 % w porównaniu do roku ubiegłego.

Ponieważ biblioteka w Zaborze jest jedyną instytucją kultury na terenie gminy, w ramach swojej działalności:

- 1) realizuje zadania mające na celu wyrównanie szans w dostępie do dóbr kultury,
- 2) prowadzi e-usługi oraz informatyzację
- 3) wypełniania funkcję ośrodka informacji,
- 4) prowadzi działalność promocyjną i oświatowo-edukacyjną.

W roku 2018 w Gminnej Bibliotece Publicznej w Zaborze w ramach promocji biblioteki upowszechniania książki i czytelnictwa zorganizowane zostały przedsięwzięcia, które przedstawia tabela Nr 29.

Tabela 29. Przedsięwzięcia przeprowadzone przez bibliotekę w ramach promocji upowszechniania książki

L.p.	Miesiąc	Data	Wydarzenie	Miejsce	Uczestnicy
1	styczeń - czerwiec	W środy co 2 tygodnie w godz. 11.45-15.30	Projekt edukacyjny : Angielski w praktyce/ O Polsce po angielsku	Szkoła Podstawowa w Zaborze	123 (10 spotkań – 15h)
2	styczeń - grudzień	Środy, 19.30	Pilates	Gminna Biblioteka Publiczna w Zaborze	160 (40 zajęć – 40h)
3	luty-czerwiec wrzesień-grudzień	Pierwszy tydzień miesiąca	Dyskusyjny Klub Książki dla Dzieci/ Lekcje biblioteczne	Gminna Biblioteka Publiczna w Zaborze	180 (9 spotkań)
4	marzec-czerwiec wrzesień-grudzień	Czwartki - inf. na stronie	Gry planszowe w bibliotece	Gminna Biblioteka Publiczna w Zaborze	40 (5 spotkań)
5	luty	22 lutego	Spotkanie „Porozmawiajmy o wychowaniu”	Gminna Biblioteka Publiczna w Zaborze	8 (2h)
6	marzec	9 marca	Promocja oferty biblioteki na Gminnym Dniu Kobiet	Szkoła Podstawowa w Zaborze	50 (1h)
7	marzec	15 marca	Warsztaty komiksu dla dzieci	Gminna Biblioteka Publiczna w Zaborze	20 (2h)
8	marzec/ kwiecień	15 marca – 15 kwietnia	Wystawa komiksu	Gminna Biblioteka Publiczna w Zaborze	
9	kwiecień	24 kwietnia, g.11.15	Światowy Dzień Książki - Spotkanie z autorem książek dla dzieci i rysownikiem Pawłem Wakulą	Gminna Biblioteka Publiczna w Zaborze	51
10	maj	27 kwietnia	Cała Polska czyta dzieciom: Projekt <i>Poznajemy biblioteki</i> – wycieczka czytelników biblioteki z Zaboru do WiMBP im. C. Norwida	Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. C. Norwida	21
11	maj	8-15 maja	Tydzień Bibliotek: Spotkanie autorskie z Teresą Gładysz or13az ogłoszenie wyników konk14ursu na legendę	Gminna Biblioteka Publiczna w Zaborze	21
12	maj	28 i 30 maja	Udział 15 czytelników biblioteki w Zaborze w Konkursie „Mistrz Pięknego Czytania”	Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. C. Norwida	8 (2h)
13	maj	28 maja	Tydzień Sportu: Marsz nordic walking oraz pilates	Gminna Biblioteka Publiczna w Zaborze	10
14	czerwiec	11 czerwca	Akcja „Jak nie czytam, jak czytam” – konkurs znajomości baśni dla dzieci	Szkoła Podstawowa w Zaborze	46 (3h)
15	czerwiec	Cały miesiąc	Wystawa: Letnie inspiracje literackie	Gminna Biblioteka Publiczna w Zaborze	
16	sierpień	18 sierpnia	Rajd Rowerowy Biblioteczny	Łaz	10
17	sierpień	25 sierpnia	Współorganizacja - Gra terenowa „Ku niepodległości”	Zabór	12
18	wrzesień	10 września	Europejskie Dni Dziedzictwa - Niepodległa dla wszystkich: prezentacja dla uczniów oraz zajęcia plastyczne	Gminna Biblioteka Publiczna w Zaborze	55 (2h)
19	wrzesień	5 września 6 września	Mała książka – Wielki Człowiek. Wykład o roli książki w życiu dziecka	Przedszkola – promocja –	85 (1h)
20	wrzesień - grudzień	cały okres	Mała książka – Wielki Człowiek Projekt biblioteczny dla trzylatków oraz ich rodzin	Gminna Biblioteka Publiczna w Zaborze	65
21	wrzesień	cały miesiąc	Wystawa „Nasza Niepodległość”	Gminna Biblioteka Publiczna w Zaborze	
22	październik	10 października	Spotkanie autorskie z Renatą Piątkowską	Gminna Biblioteka Publiczna w Zaborze	44
23	październik	4 października	Koncert poezji śpiewanej „Wiersze ważne i te mniej poważne”	Gminna Biblioteka Publiczna w Zaborze	50
24	listopad	16 listopada	Koncert na stulecie niepodległości	Lubuskie Centrum Winiarstwa	60

25	listopad	23 listopada	Konkurs historyczny „Znaj znak”	Gminna Biblioteka Publiczna w Zaborze	10 (2h)
26	grudzień	10-28 grudnia	Wystawa koronek i łapaczy snów Krystyny Sapigórskiej	Gminna Biblioteka Publiczna w Zaborze	
27	grudzień	13 grudnia	Otwarcie wystawy plastycznej „Kameleoptaki”	Gminna Biblioteka Publiczna w Zaborze	20
28	grudzień	Cały miesiąc	Wystawa plastyczna „Kameleoptaki”	Gminna Biblioteka Publiczna w Zaborze	

11.2. Inni organizatorzy przedsięwzięć kulturalnych

Ważne miejsce w życiu kulturalnym gminy zajmuje „Teatr Zza boru”, który powstał latem 2007 r. jako oddolna inicjatywa grupy zaprzyjaźnionych ze sobą mieszkańców gminy Zabór skupionych wokół osoby Jana Andrzeja Fręsia. Przez okres funkcjonowania teatru zespół przygotował wiele przedstawień z repertuaru klasycznego, jak i autorskich spektakli opartych o teksty własne członków zespołu. W 2018r zorganizowano następujące wydarzenia:

- 1) styczeń 2018 - udział zespołu w Orszaku 3 Króli - Zielona Góra,
- 2) marzec 2018 - udział zespołu w misterium "Historija o chwalebny Zmartwychwstaniu Pańskim - WiMBP "Norwid" w Zielonej Górze,
- 3) kwiecień 2018 - prezentacja spektaklu "Kocham cię strasznie, ale swoboda to wielka rzecz" w Gminnym Ośrodku Kultury w Babimoście,
- 4) czerwiec/lipiec 2018 - udział i przedpremierowa prezentacja spektaklu "Cztery bliźniaczki" na Sejmiku Teatrów Wsi Polskiej w Ożarowie (woj. łódzkie),
- 5) wrzesień 2018 - udział zespołu w III Winobranii na Winnicy w Lubuskim Centrum Winiarstwa w Zaborze,
- 6) październik 2018 - udział i prezentacja spektaklu "Kocham cię strasznie, ale swoboda to wielka rzecz" na Ogólnopolskim Festiwalu "Witkacy pod strzechy" w Słupsku,
- 7) listopad 2018 - udział i prezentacja spektaklu "Kocham cię strasznie, ale swoboda to wielka rzecz" na Ogólnopolskim Przeglądzie P'OKOT w Międzyrzeczu (nagroda).

Inicjatorami imprez społeczno-kulturalnych na terenie gminy są także sołectwa, Szkoła Podstawowa w Zaborze, organizacje pozarządowe działające w poszczególnych miejscowościach lub po prostu nieformalne grupy mieszkańców. Dzięki zaangażowaniu lokalnej społeczności w gminie organizowane są np: festyny, pikniki, spotkania integracyjne, gminne dożynki, koncert poezji śpiewanej „Jesienna zaduma”, Dzień Kobiet, Dzień Dziecka, dzień seniora, Święto Kupały, akcje ekologiczne i wyjazdy do teatru i kina.

12. Sport, rekreacja i turystyka

Najbardziej prężnym ośrodkiem sportowo-rekreacyjnym w gminie pozostaje kompleks sportowy z boiskami „Moje Boisko – ORLIK 2012” w Zaborze. Kompleks wyposażony jest w boisko ze sztuczną nawierzchnią pozwalającą na uprawianie takich sportów jak: siatkówka, koszykówka, tenis ziemny, speedball oraz piłka nożna. Obiekt wykorzystywany jest przez cały rok. Boiska ze sztuczną nawierzchnią znajdują się również w Droszkowie i Przytoku .

Na terenie kompleksu sportowego w Zaborze znajduje się także boisko z nawierzchnią trawiastą wykorzystywane głównie do gry w piłkę nożną. Boisko to wyposażone jest w szatnię piłkarską wybudowaną z udziałem dofinansowania ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki.

Ambasadorem sportu w gminie pozostaje klub piłkarki Liwno Zabór. Drużyna aktualnie z powodzeniem występuje w rozgrywkach Zielonogórskiej klasy-B. Ma też swoją reprezentację w Lubuskiej Lidze oldbojów. W Zielonogórskiej Lidze Szóstek Piłkarskich występuje drużyna Czarnych MTe Liwno, prowadzona przez prezesa klubu. W ramach Klubu Piłkarskiego funkcjonuje również Lubuska Okręgowa Liga Młodzieżowa podokręg Nowa Sól. O tym, że władze gminy przykładają sporą wagę do rozwoju sportu świadczyć może fakt, że gmina jest największym sponsorem klubu Liwno Zabór.

W 2018 roku pomiędzy Gminą Zabór a Samorządem Województwa Lubuskiego została zawarta umowa o przyznaniu pomocy finansowej w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” z wyłączeniem projektów grantowych oraz operacji w zakresie podejmowania działalności gospodarczej objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 na operację pn.: „Modernizacja kompleksu rekreacyjno-sportowego w m. Zabór oraz budowa siłowni zewnętrznych w m. Droszków i Przytok, gm. Zabór”. Poziom dofinansowania wynosi 63,63% do kosztów kwalifikowalnych. W ramach ww. umowy dotychczas wykonane zostały dwie siłownie zewnętrzne w Droszkowie i w Przytoku. Siłownia w Droszkowie została zlokalizowana przy ul. Dębowej 6 przy Centrum kultury wiejskiej, natomiast siłownia w Przytoku przy ul. Kościelnej na terenie rekreacyjno-sportowym. Umowa obejmuje również modernizację kompleksu rekreacyjno-sportowego w Zaborze, której zakres obejmuje:

wymianę nawierzchni chodnika przy boisku prowadzącego do szkoły

- 1) wymianę latarni oświetleniowych przy chodniku prowadzącym do szkoły,
- 2) wykonanie systemu do nawadniania boiska trawiastego,
- 3) wykonanie piłkochwyty od strony ul. Akacjowej,
- 4) wykonanie dojazdu i parkingu przy szatni piłkarskiej,
- 5) montaż ławek,
- 6) montaż koszy na śmieci,
- 7) wykonanie zadaszeń z ławeczkami dla zawodników,
- 8) powierzchniowy remont płyty boiska,
- 9) wykonanie innych prac towarzyszących.

Prace zostaną zakończone w październiku 2019 roku.

Inicjatorami i organizatorami sportu na terenie Gminy Zabór są także organizacje pozarządowe PZW Koło Zabór, Przytok, Lubuskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej w Zielonej Górze, Stowarzyszenie Stowarzyszeniem Przytok Golf Resort . To dzięki nim w 2018r. w gminie zorganizowano zawody wędkarskie dla dzieci, dorosłych i niepełnosprawnych, Półmaraton w Przytoku i lekcje gry w golfa.

W Gminie Zabór działa klub jeździecki „Lansada” Milsko. Na rozległym terenie wybudowane są trzy stajnie z boksami dla 30 koni oraz hala do ujeżdżania i trenowania koni, oferuje nie tylko padoki i wspaniałe miejsca do jazdy terenowej, ale także krytą ujeżdżalnię. Ośrodek jest organizatorem regionalnych zawodów w skokach przez przeszkody, wpisanych na stałe do kalendarza oraz zawodów we Wszechstronnym Konkursie Konia Wierzchowego. W ośrodku prowadzone są także zajęcia rehabilitacyjne dla osób z niepełnosprawnościami.

Od kilku lat w Przytoku funkcjonuje dziewięć dołkowe pole golfowe Przytok Golf & Resort. Integralnym elementem pola golfowego są także stanowiska treningowe, dom klubowy zapewniający gastronomię i noclegi.

Na terenie kompleksu Przytok Golf resort znajdują się korty tenisowe - Przytok Tennis Club, które prowadzą zajęcia z nauki gry w tenisa dla dzieci i młodzieży. Jest hala tenisowa, dwa oświetlone korty ze sztucznej trawy, plażowe boiska do Beach Tenisa i Beach Soccera oraz domek klubowy z barem sportowym i strefa wypoczynku na pole golfowe.

Na terenie gminy turyści mogą korzystać między innymi z trzech oznakowanych szlaków turystycznych:

- 1) trasa czerwona: Nowy Kisielin – Droszków – Zabór – Milsko
- 2) trasa niebieska: Zielona Góra (schronisko PTMS) - Amfiteatr Zielonogórski - Góra Wilkanowska - Ochla - Kiełpin - Zatonie - Niodoradz - Otyń - Bobrowniki - Milsko - Zabór - Przytok - Zielona Góra
- 3) trasa: Zielona Góra- Nowy Kisielin - Łaz - Zabór

Są to szlaki piesze choć w większości nadają się również do pokonania rowerem.

Jedną z podstaw rozwoju turystyki na danym obszarze jest lokalna baza noclegowo-gastronomiczna. W chwili obecnej na terenie gminy turyści mogą liczyć na nocleg w następujących obiektach:

1. Gospodarstwo Agroturystyczne w Czarnej - 8 miejsc noclegowych (2 pokoje)
2. Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Przytoku - 46 miejsc noclegowych (11 pokoi)
3. Gościniec Stodoła w Przytoku - 45 miejsc noclegowych
4. Gospodarstwo Agroturystyczne w Proczkach „Winnica na leśnej polanie” - 8 miejsc noclegowych (2 pokoje)

5. Gospodarstwo Agroturystyczne "AgroDanuta" w Droszkowie - 8 miejsc noclegowych (2 pokoje)
6. Gospodarstwo Agroturystyczne "Kajmal" w Droszkowie - 22 miejsca noclegowe (5 pokoi)
7. Winnica Miłosz w Łazie - 3 miejsca noclegowe (1 pokój)
8. Winnica Ingrid w Łazie – 6 miejsc noclegowych (2 pokoje)
9. Stadnina Koni LANSADA w Miłsku - 9 miejsc noclegowych (4 pokoje)
10. Usługi Agroturystyczne „Zielona Górka” w Zaborze – 4 miejsca noclegowe (1 pokój)

13. Ochrona zdrowia

Podstawową opiekę zdrowotną od 2000 r. na terenie gminy prowadzi Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Praktyka Lekarza Rodzinnego Tadeusz Kiwka". Jednostka posiada kontrakt na świadczenia Podstawowej Opieki Zdrowotnej (POZ) w postaci umowy z Lubuskim Narodowym Funduszem Zdrowia. W związku z tym Praktyka Lekarza Rodzinnego wykonuje standardowo wszelkie świadczenia POZ wymagane przez NFZ i Ministerstwo Zdrowia, głównie dla pacjentów zapisanych do Ośrodka Zdrowia. Jako Praktyka POZ zajmuje się profilaktyką i leczeniem chorób w środowisku zamieszkania pacjenta. Obecnie do Przychodni w Zaborze jest zapisanych 1987 pacjentów. W 2018 r zapisało się 54 nowych pacjentów, a wypisało się 28 pacjentów. W NZOZ pracuje 2 lekarzy: internista-specjalista medycyny rodzinnej i lekarz pediatra oraz 4 pielęgniarki w tym pielęgniarka środowiskowo-rodzinna.

W ramach działalności przychodnia wykonuje wszelkie obowiązkowe i zalecane szczepienia u dzieci i dorosłych. W 2018r zaszczepiono 245 osób spośród dzieci i młodzieży na różne obowiązkowe szczepienia. W 2018r zaszczepiono 138 osób na szczepienia dobrowolne, takie jak szczepienia przeciw grypie, WZW, tężcowi, ospie, rotawirusom itp.

W 2018 r Przychodnia wzięła udział w dobrowolnej akcji organizowanej przez Ministerstwo Zdrowia i Wojewódzki Sanepid - "Wiosna bez pneumokoków", w której matki skorzystały z bezpłatnych szczepień dla swych dzieci przeciw groźnej chorobie i udało się zaszczepić 23 małych pacjentów z rocznika podlegającemu szczepieniu czyli 90% z tych którzy mogli skorzystać.

Przychodnia Lekarska w Zaborze wykonuje pełen zakres badań diagnostycznych z kompetencji Lekarza rodzinnego. Badania pobierane są na miejscu 4x w tygodniu lub pacjenci mogą je wykonać w Laboratoriach w Zielonej Górze. Ośrodek w Zaborze ma podpisaną umowę na realizację badań laboratoryjnych z dwoma największymi Laboratoriami w rejonie z Synevo i z Medica-Diagnostyką. W 2018 roku wykonano ok.1340 różnych analiz krwi , moczu u ok 330 osób. Ośrodek Zdrowia posiada też 2 podwykonawców na badania obrazowe - Rtg i USG- Medkol i Zakład Verus z ulicy Wysznińskiego. W 2018 r wykonano 332 różnych badań obrazowych dla 280 osób.

Oprócz leczenia chorób ostrych, infekcyjnych, przeciążeniowych itd., ośrodek zajmuje się nadzorem, leczeniem i diagnostyką nad chorobami przewlekłymi u dzieci i u dorosłych. U dzieci w minionym roku dużym problemem zdrowotnym wśród chorób przewlekłych były:

- 1) wady postawy u 32 osób ,
- 2) alergie stwierdzone u 34 osób ,
- 3) otyłość miało 13 osób,
- 4) przewlekłe choroby układu moczowego stwierdzono u 9 dzieci

Spośród chorób przewlekłych u dorosłych w 2018r najliczniej występowały:

- 1) nadciśnienie u ok. 400 osób,
- 2) cukrzyca u 130 osób,
- 3) choroba niedokrwienna serca u 102 osób,
- 4) otyłość u 92 osób,
- 5) przewlekłe choroby przewodu pokarmowego u 164 osób,
- 6) choroby układu ruchu i tkanki łącznej u 135 osób,

- 7) choroby tarczycy u 76 osób ,
- 8) Astma oskrzelowa i POCHP u 81 osób.
- 9) choroby otępienne starczego wieku u 36 osób,
- 10) choroby obwodowego układu nerwowego u 65 osób,
- 11) choroby tarczycy u 46 osób.

Od kilku lat zauważa się wzrost zachorowań na otępienia starcze, co jest dużym problemem dla rodzin i służby zdrowia. Na terenie gminy brakuje np. Domu Opieki Diennej dla Starszych Osób oraz opieki psychiatrycznej w domach pacjenta.

Oprócz świadczeń w ramach NFZ nasza Przychodnia przystąpiła do dodatkowych Programów dla Służby Zdrowia i pacjentów, realizowanych przy udziale środków unijnych, Urzędu Marszałkowskiego i Min. Zdrowia. Działa w Programie - Lubuszanie Przeciw Nowotworom i w 2018 r wysłała na badania w kierunku raka jelita grubego, guza piersi i raka szyjki macicy 110 osób z terenu Gminy Zabór i u kilku osób udało się wykryć wczesne zmiany. Od połowy 2018r. przychodnia działa też we współpracy z Uniwersytetem Poznańskim i Kliniką Laryngologii w Poznaniu w Programie Wczesnego Wykrywania Nowotworów Głowy i Szyi. Na wstępne badania do Poznania udało się wysłać kilka osób.

W 2018 r wszedł obowiązek wystawiania zwolnień lekarskich dla ZUS i KRUS w formie elektronicznej. W związku z tym w ramach własnych środków przeznaczonych na działalność przychodnia zakupiła nowy sprzęt komputerowy, programy i przeszkolono personel. Koszt tego przedsięwzięcia to ok. 6 000 zł. Natomiast w roku 2017 kierownik przychodni doposażył placówkę w sprzęt medyczny i meble do gabinetów na kwotę ok.10 000zł.

Oprócz Praktyki Lekarza Rodzinnego w Zaborze Przychodnia w Zaborze obejmuje opieką pielęgniarki szkolnej Szkołę Podstawową w Zaborze i Droszkowie oraz 2 szkoły specjalne - w Przytoku i w Zaborze. Pielęgniarka prowadzi tam edukację zdrowotną, sprawdza higienę uczniów, robi badania przesiewowe i bilanse zdrowia oraz udziela pomocy doraźnej w zachorowaniach i urazach.

Przychodnia posiada akredytację do prowadzenia staży specjalizacyjnych czyli zajęć praktycznych dla lekarzy szkolących się na specjalistów medycyny rodzinnej, a szef Przychodni może być Kierownikiem Specjalizacji lekarzy w trakcie szkolenia z Medycyny Rodzinnej.

Od kilku lat w Drzonkowie działa filia Przychodni w Zaborze - Praktyka Lekarza Rodzinnego, gdzie przyjmuje lekarz Tadeusz Kiwka i jest dodatkowo zatrudnionych 2 lekarzy. Godziny przyjęć są inne niż w Zaborze i niektórzy pacjenci z Gminy Zabór tam też korzystają albo mogą korzystać z usług medycznych w nagłych przypadkach albo jak w związku z pracą pasują im tamte godziny przyjęć.

14. Bezpieczeństwo publiczne

Za bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy Zabór w największym stopniu odpowiada Policja. W strukturach Komendy Miejskiej Policji w Zielonej Górze służbę na terenie Gminy Zabór pełni dwoje funkcjonariuszy. Wyznaczone rejony patrolowania obejmują:

- 1) dzielnica nr 37 - Łaz, Mielno, Milsko, Proczki, Przytoczki, Rajewo, Tarnawa, Wieloblota, Zabór
- 2) dzielnica nr 38 - Czarna, Dąbrowa, Droszków, Przytok.

W 2018 roku na terenie gminy Zabór objętej działaniem Komendy Miejskiej Policji w Zielonej Górze przeprowadzone zostały 274 interwencje, z czego 43 to interwencje domowe - to o 30 interwencji więcej niż w roku 2017 ogółem i 8 mniej interwencji domowych.

Najbardziej zagrożone miejsca na terenie gminy w roku 2018, określone w raporcie policji przedstawia tabela Nr 30.

Tabela 30. Najbardziej zagrożone miejsca na terenie gminy w roku 2018

L.p.	Miejscowość	Rejon	Zdarzenie
1	Zabór	przy przystanku PKS oraz pobliskich sklepów	zakłócenia porządku publicznego, spożywanie alkoholu w miejscu niedozwolonym
		boisko „Orlik”	gromadzenie się młodzieży w godzinach wieczorowo – nocnych oraz spożywanie alkoholu w miejscu publicznym i dewastacja mienia.
2	Droszków	Skwer przy ul. Dębowej	zakłócenie porządku publicznego, spożywanie alkoholu w miejscach niedozwolonych
3	Przytok	Okolice sklepu „Lewiatan	zakłócenie porządku publicznego, spożywanie alkoholu w miejscu niedozwolonym.

Do miejsc szczególnie zagrożonych na terenie gminy Zabór należy także zaliczyć akweny wodne: Jezioro Liwno w Zaborze, jezioro w Droszkowie, „dzikie” kąpielisko w Tarnawie oraz „Wapnianki” w Zaborze. W sezonie letnim w wyżej wymienione miejsca kierowane są służby prewencyjne, co pozwala na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa lokalnego społeczeństwa oraz zapobieganie ewentualnym niebezpiecznym zdarzeniom np. utonięciom.

Dzielnicowi z Komisariatu Policji I w Zielonej Górze ściśle współpracują z innymi służbami: Strażą Leśną, Strażą Rybacką pełniąc wspólne służby na terenie Gminy Zabór. W trakcie wspólnych działań kontrolują m.in. tereny leśne oraz wodne, celem zapobiegania i wykrywania przestępstw i wykroczeń oraz realizują działania prewencyjne w celu zwiększenia poczucia bezpieczeństwa zarówno mieszkańców, jak również wypoczywających nad wodą turystów.

W 2018 roku na terenie gminy Zabór odnotowano 59 czynów o charakterze przestępczym. Z przeprowadzonej przez Komendę Miejską Policji analizy wynika, że jest to spadek w porównaniu do roku 2017 o 3 przestępstwa. Systematyczne ograniczanie przestępczości na terenie gminy Zabór świadczy o dużym zaangażowaniu policjantów, dzielnicowych i właściwym rozpoznaniu podległego im terenu, jak również właściwej reakcji kierownictwa jednostki na zmieniającą się sytuację, poprzez właściwe rozmieszczenie służb w miejsca najbardziej zagrożonych na terenie Gminy Zabór.

Zadania z zakresu bezpieczeństwa publicznego realizowane są także przez jednostkę straży pożarnej. Ochotnicza Straż Pożarna w Zaborze uczestniczy w akcjach ratowniczych prowadzonych w czasie pożarów i klęsk naturalnych. Prowadzi też działania prewencyjne w tym zakresie oraz informuje ludność o konieczności i sposobach ochrony przed pożarami. Strażacy biorą również udział w zabezpieczeniu porządku w trakcie imprez masowych.

W 2018 r. na 2689 wszystkich zdarzeń odnotowanych przez Komendę Miejską PSP, na terenie gminy Zabór było 77 zdarzeń podczas gdy w roku 2017 miały miejsce 71 interwencje.

W 2018r. doszło do 12 pożarów w lasach co jest znacznym wzrostem w stosunku do lat ubiegłych (miejsca powstania pożarów wskazują na świadome podpalenia).

W 2018 r. jednostka OSP Zabór wyjeżdżała do 29 Pożarów, 25 miejscowych zagrożeń i 3 fałszywych alarmów.

15. Aktywność obywatelska

Gmina Zabór nie posiada instytucji, której zadaniem byłoby wychodzenie do mieszkańców z różnymi pomysłami i inicjowanie przedsięwzięć służących lokalnej społeczności. Od wielu lat działaniem tym w gminie zajmują się organizacje pozarządowe oraz jednostki pomocnicze. W roku 2018 na terenie Gminy Zabór zaewidencjonowano łącznie 21 organizacji pozarządowych, które skupiają około 800 członków. Organizacje prowadzą szeroką działalność m. in. w zakresie upowszechnienia kultury fizycznej i sportu, ekologii i ochrony zwierząt, edukacji oświaty i wychowania, na rzecz osób w wieku emerytalnym, osób niepełnosprawnych. W skład tych organizacji wchodzi:

- 1) Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Między Odrą a Bobrem w Zaborze,
- 2) Stowarzyszenie Miłośników Droszkowa,
- 3) Stowarzyszenie Lokalnych Inicjatyw i Działań Oddolnych „LIDO” w Zaborze,
- 4) Stowarzyszenie „Zielona Przystań Tarnawa nad Odrą”,

- 5) Koło PZW w Przytoku,
- 6) Koło PZW w Zaborze,
- 7) Koło Łowieckie „Niepucluj” w Przytoku,
- 8) Koło Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Zaborze,
- 9) Parafia w Zaborze,
- 10) Parafia w Przytoku,
- 11) Gminny Klub Piłki Nożnej „LIWNO” Zabór,
- 12) Ochotnicza Straż Pożarna w Zaborze,
- 13) Stowarzyszenie Sympatyków Łazu,
- 14) Stowarzyszenie Miłośników Przytoku,
- 15) Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych Gminy Zabór,
- 16) Stowarzyszenie "Odra Miłsko",
- 17) Stowarzyszenie Miłośników Czarnej,
- 18) Stowarzyszenie Oświatowe "Przyjazna Szkoła" w Droszkowie,
- 19) Stowarzyszenie " Za Borem",
- 20) Fundacja Pro Arte Vivo,
- 21) Koło Gospodyń Wiejskich w Czarnej.

Realizację zadań statutowych organizacji odbywa się w oparciu o środki otrzymywane z budżetu gminy w ramach działalności pożytku publicznego oraz w ramach środków pozyskanych z innych źródeł jak też z wkładu własnego.

16. Zakończenie

Przygotowany dla Państwa „Raport o stanie Gminy Zabór za rok 2018” jest opisem stanu faktycznego Gminy. Mam nadzieję, że z zainteresowaniem zapoznali się Państwo z jego treścią. Myślę że w trakcie debaty, która się odbędzie podczas sesji Rady Gminy Zabór, wyjaśnione zostaną kwestie niezrozumiałe lub nieujęte w Raporcie, czy niejasno opisane. Będę Państwu wdzięczny za wszelkie uwagi i sugestie. Chciałbym, aby ta dyskusja przyczyniła się do jeszcze lepszego funkcjonowania naszego samorządu w przyszłości i stała się atrakcyjnym miejscem dla potencjalnych inwestorów współdecydujących o rozwoju naszej gminy. Gmina Zabór jest dla wszystkich mieszkańców i każdy z nas ma prawo do rzetelnej informacji o jej stanie.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców, w roku 2018 w gminie podejmowano wiele przedsięwzięć w celu poprawy warunków ich życia. Napotymano przy tym na trudności. Głównie przy wyłanianiu wykonawców na realizację założonych zadań inwestycyjnych, co skutkowało przesunięciem terminu realizacji zadań. Jednakże mimo tego udało się zrealizować większość zaplanowanych przedsięwzięć, z których największe występowały w dziale transportu i łączności oraz związane były z budową i przebudową gminnych dróg.

Na terenie gminy Zabór dzieje się wiele, aby być na bieżąco, zachęcam do odwiedzania strony internetowej prowadzonej przez Urząd Gminy Zabór www.gminazabor.pl <http://bip.wrota.lubuskie.pl/ugzabor/> oraz do śledzenia naszego profilu na facebooku. Staramy się na bieżąco Państwa informować i docierać za pośrednictwem sieci Internetowej oraz systemu SMS.

Wyzwania Gminy Zabór są duże, ale również oczekiwania mieszkańców są coraz większe. W sposób strategiczny i przemyślany dążymy do ich realizacji, starając się jednocześnie pamiętać o utrzymaniu urokliwego, wiejskiego charakteru naszej Gminy.

Spis tabel

Tabela 1. Liczba mieszkańców z podziałem na poszczególne miejscowości na koniec 2017 i 2018 roku	5
Tabela 2. Wykaz zrealizowanych celów i zadań do końca roku 2018	5
Tabela 3. Plan gospodarki niskoemisyjnej.....	6
Tabela 4. Wykaz zadań realizowanych w ramach Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w 2018 roku	9
Tabela 5. Zakresów zadań i wartości przeznaczonych na ich realizację przez stowarzyszenia	12
Tabela 6. Szczegółowe zestawienie realizacji uchwał Rady Gminy w Zaborze podjętych od 1.01.2018r. do 31.12.2018r.	13
Tabela 7. Dochody Gminy na rok 2018	20
Tabela 8. Wykonanie planu wydatków na dzień 31.12.2018r. w ujęciu działowym.....	22
Tabela 9. Wykaz zadań inwestycyjnych zrealizowanych w roku 2018	25
Tabela 10. Fundusz sołecki na rok 2018	26
Tabela 11. Wskaźniki spłat zobowiązań finansowych	27
Tabela 12. Udział poszczególnych przeznaczeń terenów w zagospodarowaniu terenu gminy Zabór.....	30
Tabela 13. Wykaz planów zagospodarowania przestrzennego.....	31
Tabela 14. Udział poszczególnych przeznaczeń terenów w całkowitej powierzchni obszarów	33
Tabela 15. Zasób Nieruchomości Gruntowych.....	33
Tabela 16. Zasób nieruchomości Gminy Zabór w poszczególnych obrębach.....	34
Tabela 17. Wykaz budynków wraz z ich powierzchnią.....	34
Tabela 18. Wykaz lokali komunalnych i wyposażenia technicznego.....	35
Tabela 19. Wykaz lokali socjalnych i wyposażenia technicznego.....	36
Tabela 20. Wiek sieci wodnej w latach.....	37
Tabela 21. Wiek sieci kanalizacyjnej w latach.....	38
Tabela 22. Ilości odpadów segregowanych odebranych w roku 2018	38
Tabela 23. Ilości odpadów niesegregowanych odebranych w roku 2018	39
Tabela 24. Ilość przyjętych odpadów segregowanych i niesegregowanych na PSZOK w roku 2018	39
Tabela 25. Wykaz dróg gminnych publicznych w gminie Zabór	40
Tabela 26. Liczba oddziałów i dzieci w przedszkolach.....	43
Tabela 27. Liczba oddziałów i dzieci w szkołach	43
Tabela 28. Liczba stosunków pracy oraz stopnie awansu zawodowego	44
Tabela 29. Przedsięwzięcia przeprowadzone przez bibliotekę w ramach promocji upowszechniania książki	45
Tabela 30. Najbardziej zagrożone miejsca na terenie gminy w roku 2018	50

Spis rysunków

Rysunek 1. Strukturę wykonania poszczególnych dochodów gminy na dzień 31.12.2018r.....	21
Rysunek 2. Struktura wykonania poszczególnych wydatków bieżących gminy za rok 2018.....	23
Rysunek 3. Struktura wykonania poszczególnych wydatków majątkowych gminy za rok 2018	24
Rysunek 4. Struktura wykonania wydatków bieżących i majątkowych gminy za rok 2018	24
Rysunek 5. Dochody.....	27
Rysunek 6. Wydatki	28